

No. 37 August 1982 Year-letó 4

Price-cena \$1

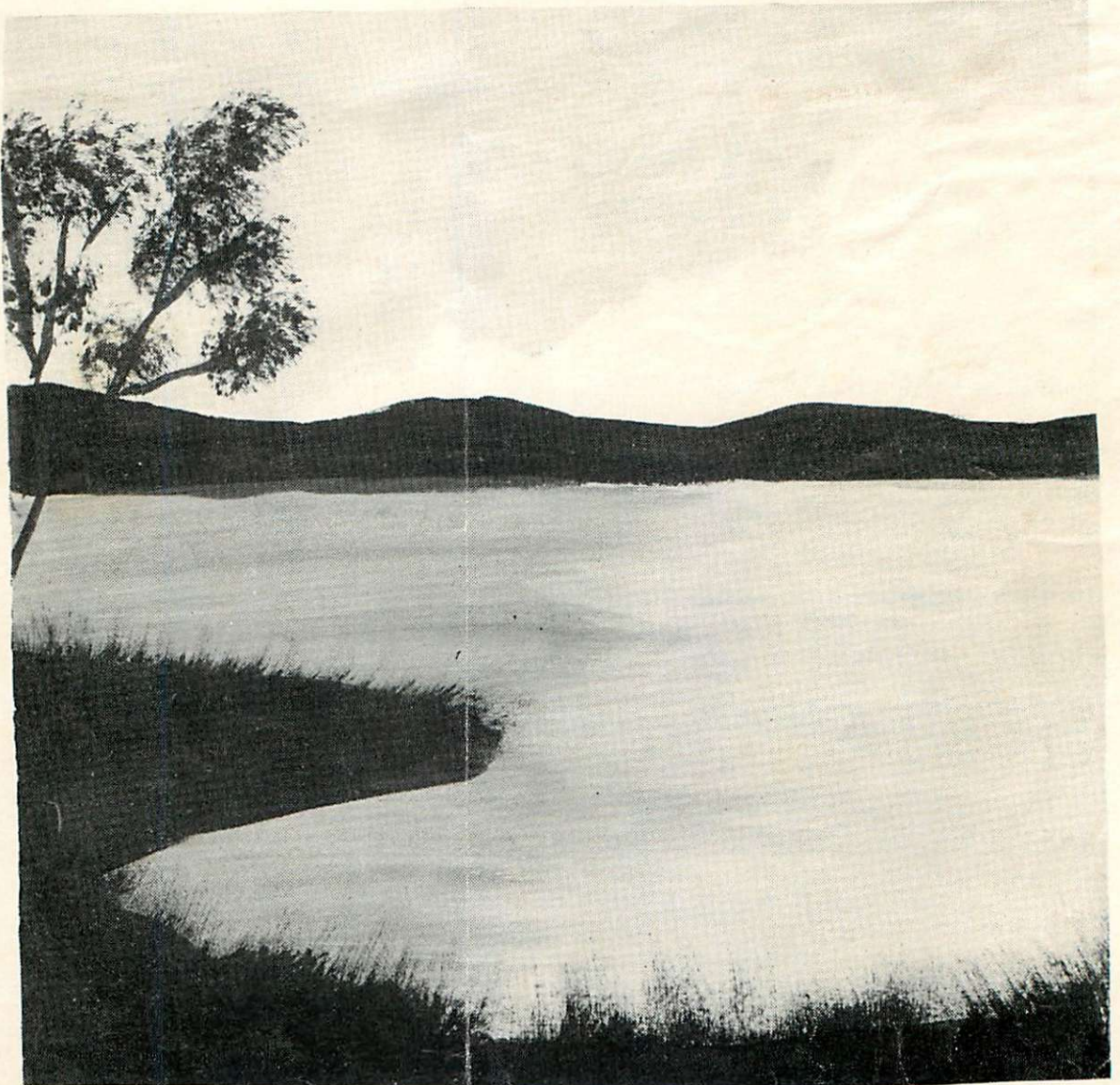
Registered by Australia Post

Publication No. NBH 2862

Avstralski

S
L
O
V
E
N
E
C

JEZERO V ZATIŠJU PRED NEVIHTO (akvarel)
Naslikala 12-letna Sonja Pečnik iz Melbourn

PUBLISHED BY SLOVENE ASSOCIATION SYDNEY
MESEČNIK SLOVENSKEGA DRUŠTVA SYDNEY

PLUMBING & DRAINING SERVICES

SPECIALISING IN RENOVATIONS AND ANY PROBLEMS WITH DRAINAGE.

SEWERMATIC USED. 24 HOURS SERVICE

English, Italian & Slovene spoken.

LICENSED CONTRACTOR

Tel. 871 2101 Mr. Stanko Kocijančič

AVONLE BUILDING SERVICES

9 Avonle Drive,
Carlingford

WE CLEAN ALL BLOCKED DRAINS

Urarsko in zlatarsko podjetje:

ALEXANDER WATCHMAKER &
JEWELLER

31 The Centre, Seven Hills, N.S.W.
(nasproti postaje)

Telefon 622-1408

vam nudi 20% popusta na vsa popravila ur in zlatnine (šest mesecev garancije) in 10% na vse nakupe. Graviranje imen brezplačno.

HANDMADE JEWELLERY
DESIGNED AND MADE
IN OUR OWN WORKROOM

sydneyjski rojaki, pridite in prepričajte se sami o ugodnih pogojih.

Priporočata se

Edvard in Kristina ROBNIK

O B I D Constructions Pty Ltd

EXCAVATING - DRILLING

BELLING

LICENSED
BUILDING CONTRACTORS

Contractor Hourly

Rates

105 Mort Street, Blacktown

Office:

622 3371

Yard:

625 6923

WONDERLAND TRAVEL

ZASTOPNIK JOŽE HAMPTON

94 Main Street (Cnr. Main & Campbell Sts.)
Blacktown, NSW 2148, Australia

Tel. 622 7336, 622 1735,

P.O. Box 27, Blacktown, NSW 2148

Na razpolago smo vam za organizacijo vseh vrst potovanj po Avstraliji, v domovino in nazaj ter povsod drugod.

Povprašajte nas za naše poštene usluge. Potrudili se bomo, da bo vaše potovanje čimbolj poceni in udobno.

Izkoristite nizke izvensezonske cene. Na primer, povratno potovanje Sydney-Ljubljana-Sydney je najcenejše izven sezone

Potujete lahko z JAT-om, s QANTAS-om, ALITALIA, ali pa s katerokoli drugo prevozniško družbo.

Prevajamo tudi vse potrebe potne dokumente.

SPECIALNE USLUGE ZA ČLANE IN PRIJATELJE S.D.S.

Za nadaljne poizvedbe se obrnite na vašega rojaka

JOŽETA HAMPTONA,

Tel. 622 7336 ali 622 1735,
po delovnih urah pa na 630 8569

Z UREDNIŠKE MIZE

V prejšnji številki smo mimogrede omenili zamisel o takoimenovanem Slovenskem demografskem inštitutu. Danes si lahko o tem več preberete v okrožnici Slovenskega šolskega odbora, na deseti in enajsti strani.

Možno je, da bo omenjeni Inštitut prej ali slej ustanovljen, upoštevajoč pri tem seveda vsa društva in organizacije, ki bodo pripravljene sodelovati. Ker se bo Inštitut ukvarjal z več ali manj občutljivimi podatki, nanašajočimi se na vsakega posameznika in celotno slovensko družbo, nastane pač vprašanje, kako zagotoviti te dragocene podatke pred morebitno zlorabo. O tem in o drugih vprašanjih v zvezi z Inštitutom, bo moral pripravljalni odbor dobro premisliti.

Naša društva se pripravljajo na letne občne zборе. Slovensko društvo Sydney ga bo imelo 17. oktobra, kjer se bo, če bo dovolj kandidatov, izvolil odbor za naslednje leto. Upati je, da bodo tokrat prišli skupaj taki ljudje, ki bodo ostali skupaj, ne samo nekaj mesecev, ampak celo leto, do novih volitev. Društveno delo zahteva ogromno prostega časa in druge osebne žrtve; (lep zgled, za primer, je sosednji klub Triglav, kjer so postali delavni kot čebele in si v kratkem času postavili lep dom) in najbrž ni povsem odkritosrčno naše trkanje na prsi češ, kakšni Slovenci smo in kako hočemo Slovenci ostati, ker se redkokdaj vprašamo, če smo res taki kot bi morali biti. To pa je spet težko, ker se ne moremo videti iz drugačnega zornega kota (recimo, iz ptičje perspektive). Mi smo posebna vrsta Slovencev; takih ni moč več najti niti v sami Sloveniji. Vendar, vrste so tako redke, vera tako kriva, da še komaj verjamemo v ideale, kot smo jih poznali.

V naslednji številki Avstralskega Slovenca bomo predstavili kandidate za naslednji odbor S.D.S., kot tudi zdajšnje odbornike, ki se bodo ponovno prijavi. Časopis bo (upajmo) izšel vsaj teden dni pred občnim zborom.

IZ VSEBINE

Društveno življenje.....	2
S.D.S. v sliki.....	4
Utrinki iz izseljenskega piknika.....	5
Youth Section.....	6,7
Za naše žene.....	8
Zlata in srebrna poroka.....	9
Okrožnica Slov. šolskega odbora.....	10, 11
Občni zbor Slov. šolskega odbora. Dežela tuja in moja.....	12
Jože Javoršek: Kriza poezije.....	13
Breda Čebulj: Slov. povratniki iz Avstralije.....	14, 15
Danijela Hliš Thirion: Spet na potep.....	18, 19
J. Žohar: Ljudje z Goričkega.....	20
E. Zantnev: Kako je ded dobil denar.....	21
Naše kali.....	22
Dr. Anton Svetina: Odlomki iz koroške zgodovine.....	23, 31
Kako delujejo na nas hormoni.....	23
V. Menart: The Language and the Courts.....	24, 25
B. Pribac: 19th Century Slovenian Cultural and Reading Societies.....	26, 27
Novice iz domovine.....	28, 29, 30
Humor.....	32

"Avstralski Slovenec" izhaja mesečno. Urednik Jože Žohar. Založnik Slovensko društvo Sydney. Rokopisov in slik ne vračamo. Anonimnih pisem ne objavljamo. Rok za dostavo dopisov je 15 dan v mesecu.

"Avstralski Slovenec" ("Australian Slovene") is published monthly. Editor Jože Žohar. Published by Slovene Association Sydney. Letters and photographs received for publication will not be returned. Anonymous letters will not be published. The material for publication should be received before 15th day of the month.

Vsi dopisi - All correspondence to: Editor P.O. Box 93, Fairfield, NSW 2165, Australia.

Printed by Media Press (Sales) Pty Ltd
7 Garners Ave. Marrickville, NSW 2204

Ivan Koželj

DRUŠTVENO ŽIVLJENJE

Za mene je v tem letu že drugič pomlad; prva je bila v naši lepi Sloveniji, kjer je bilo tako lepo občudovati naše lepe zelene gozdove in jablane, ki so začele cveteti. Letos sem že poskusil tudi češnje.

Sedaj se je pričela pomlad tudi tukaj, v naši novi domovini: tudi tukaj vidimo cvetenje dreves, in vročina nas že greje - kmalu bo morda že prevroče. September je doma prvi jesenski mesec, tukaj pa prvi spomladanski. V daljavi se oglašča zima, tukaj pri nas pa vročina.

V starem Rimu so na dan 13. septembra zabili v zid hiše žebelj in pri tem verovali, da so ukrotili vse hudo, kar bi se jim moglo pripetiti. Naj tudi mi zabijemo žebelj v naš zid? Kakor kaže bo pri nas letošnje poletje zelo vroče. Gotovo bomo imeli probleme z bencinom, ker jih imamo že sedaj. Nič zato, bomo pa hodili peš! Saj, tudi doma smo hodili v planine pa nam ni nič manjkalo.

Čuje se, in to se dobro čuje, da se je tudi na našem hribčku in pri društvu začelo spomladansko vreme. Preko zime je obisk malo opešal, za kar je lahko veliko razlogov. Sobote so bile malo bolj tihe, nedelje pa živahnejše, kajti, sonce je posijalo.

Ustanovili smo (prav bi dejali: obnovili smo) našo folklorno skupino PLANIKA. Moramo se zahvaliti vsem staršem, ki so tako pridno vodili svoje male ali pa velike otroke na vaje. Učil jih je poklicni učitelj TOMA SIRKOVIČ, kateremu smo zelo hvaležni za njegov trud. Uspeh ni izostal. Komaj po štirih vajah so naši mladi folkloristi že nastopili na proslavi očetovskega dneva, kjer so se odlično odrezali vsi brez razlike.

Dragi starši, to s čim smo začeli in tudi uspeli ter prebili led, ne smemo zdaj zanemariti in opustiti. Pomagajte nam, da bo naša mladina napredovala. Kmalu bomo začeli tudi s šolo slovenskega jezika. Učiteljica bo mlada in prijazna gospa IVANA SLOBODNIK, ki nam je povedala da bo tudi zelo rada učila naše otroke plesati, saj je bila sama v folklori in ima zadosti znanja. Ivana igra tudi na harmoniko. Poskušala bo zbrati nekaj slavčkov in sestaviti mladinski pevski zbor. Organizirana bo tudi mladinska dramska sekcija; potom nje bi mogoče dobili tudi odrasle, ki se zanimajo za igranje iger. Igre, ki sem jih kupil ali dobil v času mojega bivanja v Sloveniji, so že prispele. Za naše mlade bomo lahko kaj izbrali, za igro, ki sem jo izbral za odrasle igralce pa je nekako težko dobiti igralke. Torej, gospe in gospodične, s korajžo se prijavite, tako da bi lahko čimprej pripravili igrico in jo postavili na oder. Želel bi, da se vas prijavi čimveč, ki ste zainteresirani za oder, tako da bi zares lahko ustanovili dobro dramsko sekcijo.

Ko boste to čitali, boste že gotovo imeli v rokah papirje za občni zbor. Če le lahko, kandidirajte tudi vi v odbor, ker pri društvu so potrebne spočite in sveže moči. Potrebne so nam tudi vaše ideje. S skupnimi idejami in s skupno močjo bomo prišli daleč. Mogoče bi se lahko organizirali na bolj aktiven način, ne samo v kritiki, temveč tudi v delu. Kritika je zdrava, toda pravijo, da brez dela ni jela. Tako tudi mi, če ne bomo pomagali eden drugemu in dali voljo tudi naši mladini, kako in kaj se naučiti plesu in govoricu in vse naše narodne navade, lahko pozabimo, da smo Slovenci. To pa si ne moremo dovoliti. Slovenci smo in Slovenci č! mo ostati, tako nam je dejala domovina, mati.

Lep pozdrav do drugič!

NE POZABITE, DA BO REDNI LETNI OBČNI ZBOR V NEDELJO, 17. OKTOBRA OB 3 URI POPOLDNE, V DRUŠTVENIH PROSTORIH V HORSLEY PARKU. PO OBČNEM ZBORU BOSTE LAHKO V KUHINJI DVIGNILI BREZPLAČNO VEČERJO.

ČE ŠE NISTE VPISALI VAŠIH OTROK V FOLKLORNO SEKCIJO IN V SLOVENSKO ŠOLO, TO ŠE VEDNO LAHKO STORITE. PRIJAVITE SE TAJNIKU ALI PREDSEDNIKU.

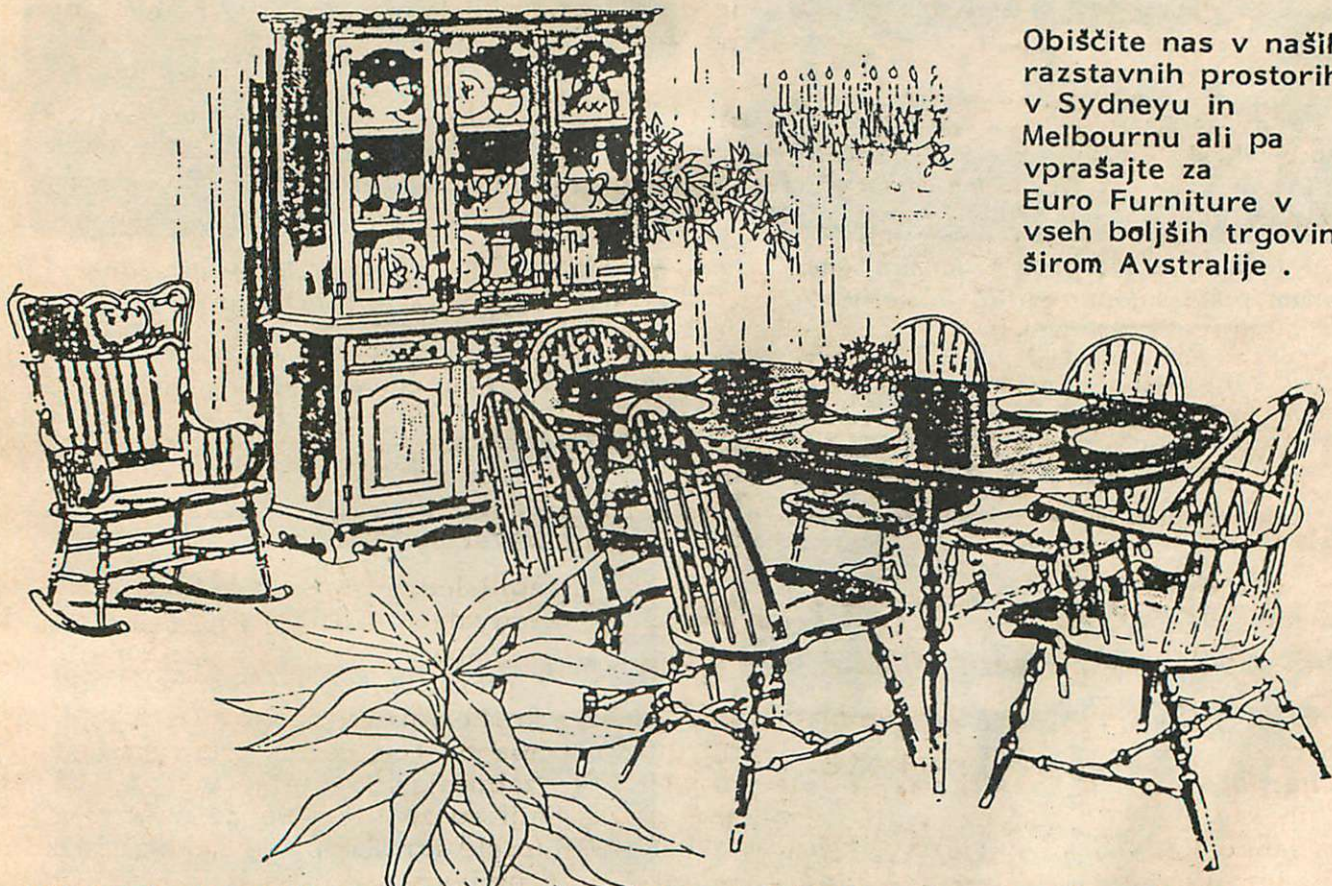
NA PRODAJ IMAMO ŠE NEKAJ SLOVENSКИH PLOŠČ IN KASET. POVPRASAЈTE!!

NAJVEČJA IZBIRA KOLONIJALNEGA IN KRIVLJENEGA POHIŠTVA

euro furniture

The detail makes the difference

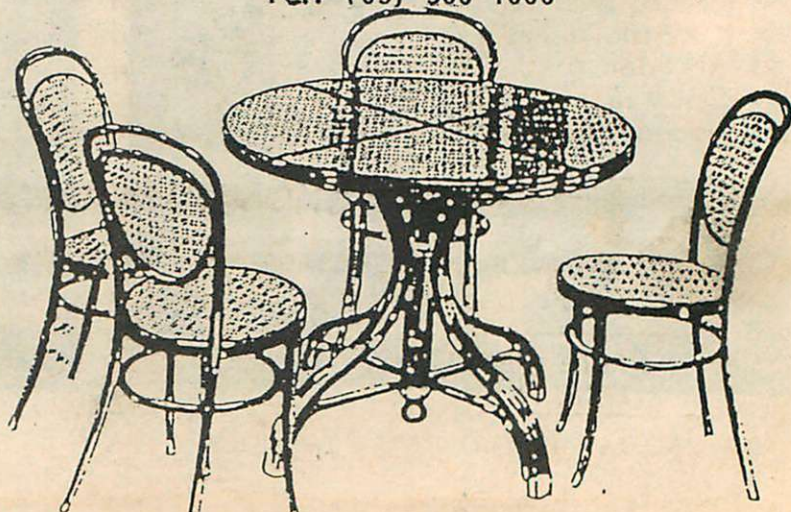
Obiščite nas v naših razstavnih prostorih v Sydneyu in Melbournu ali pa vprašajte za Euro Furniture v vseh boljših trgovinah širom Avstralije .

EURO FURNITURE, podružnica Slovenijalesa iz Ljubljane je največji proizvajalec kvalitetnega kolonijalnega pohištva in pohištva iz krivljene bukovine, ki izvira iz domačih gozdov. Oglejte si naše proizvode in se prepričajte sami!

Sydney: 2a Bessamer Street,
BLACKTOWN, NSW, 2148
Tel. (02) 621 8260

Melbourne: 18-20 Glenvale Crescent,
MULGRAVE, VIC. 3170
Tel. (03) 560 1000

Občudovali boste lahko jedilne in sedežne garniture, kredence, omare, komode, barski pult, barske stole in priznane Euro gugalnike.

Otroci folklorne skupine "Planika" med odmorom poslušajo navodila učiteljice.

Na lovskem pikniku smo se srečali z ruskimi imigranti in skupaj odbojkali.

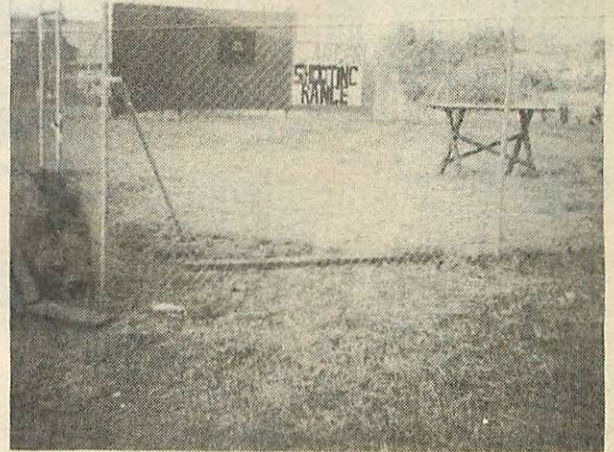

Fantje in dekleta nase folklorne skupine PLANIKA so se prvič javno predstavili na prireditvi za očetovski dan, kjer so presenetili vsakogar s plesi, katere so se še pred kratkim naučili. Pokazali so, da jim lahko zaupamo še v bodoče. Ponosni smo na njih.

S prijatelji na društvu, kjer je vedno domače, prijetno razpoloženje.

Za končano strelišče so lovci že dobili policijsko dovoljenje.

ŠKOFJA LOKA je staro mesto, saj se njegova zgodovina že pričinja nekje v 9. stoletju. Letos julija so se tu srečali slovenski izseljenci iz celega sveta, tudi iz Avstralije.

TAMARA, BORIS IN LUKA ROGELJA, folkloristi Slovenskega društva Sydney med plesom na izseljenskem pikniku.

Dear Readers,

As stated in our last edition, the Club is aiming to improve the quality of the discos so as to benefit and to make it worthwhile for the people who attend these discos to have a good time and enjoy themselves.

These improvements are slowly being recognised. Firstly, Phoenix Sound has been given the job to provide the disco and light entertainment for all forthcoming discos. Ask anyone who has seen them perform and they'll say, they are DYN-A-MITE!!!

Secondly, the Club officials will not tolerate any bad behaviour, and expect all people to come neatly dressed. Such rules and order are only necessary as in all other clubs, to avoid spoiling the evening for everyone else.

So, do come to the next disco and judge for yourself, for

"SEEING IS BELIEVING".

NIGHT OUT

Here is a double treat. On Friday the 8th October, a combined bowling and disco night will be held. Anyone interested, attend the Enfield Ten-Pin Bowling complex on the Hume Highway, at Enfield, at 7 p.m.

We will get a few games played for those interested in having a go at bowling. Those who don't want play bowling, will go from the bowling centre to the Polish Club disco situated in Ashfield. The bowlers will join the rest at the disco later (if they wish to).

This night out is mainly meant for everyone to get to know each other, make friends and enjoy the evening. So why not come along and bring your friends.

PICNIC (At last!!)

Yes, all you keen outgoers! All you people who want a taste of the great sun, swim at the beach or river! Well, a picnic will be arranged at Wattamalla, Royal National Park, on Sunday, 24th October.

Meeting place will be at the Slovene Association premises, Lot 45 Ferrers Road, Horsley Park, from 8 a.m. to 9 a.m., on the same day. Bring your own tucker and necessities. Transport arrangements will be provided at the meeting place.

For any information regarding the picnic, contact Tony Tomazin (place-in your phone number and times available, please).

Also would like to get live bands playing up at the Club. If you know any bands at reasonable prices, Tony will be interested.

EVENTS.....EVENTS.....TO COME

Volleyball and table tennis matches, Old Rock & Roll Fancy Dress Disco.....STOP
Be tuned in for the next edition of Avstralski Slovenec magazine!

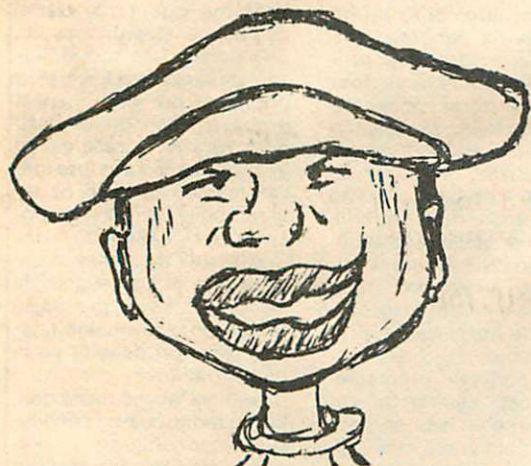
SOMETHING TO THINK ABOUT

Are you over 18 and haven't joined the Club's membership yet? Why not? It costs only a little, but it is worth to be a member of Slovene Association, the most progressive and caring-for-its-members Association. Joining fee is only \$10 and yearly membership is only \$15 - not so much in these inflationary days. Please, ask the Committee members for an application form. They'll be proud to have you joined and you will have no regrets of doing so.

SECTION

I AM A D-D-DISCO FREAK !!

N A M E T H E F A C E

In the last edition of Avstralski Slovenec, our smiling friend, the disco freak, happens to resemble someone who is known very well at the Slovene Association. Three lucky people will obtain a free bottle of wine at the next coming disco (1st October) if they can guess the face. (Have a good look at him here on left.)

NEXT DISCO

Friday, 1st Oct. 8 p.m.

Our Resident D.J. of Phoenix Sound will provide all the latest hits.

POINT OF VIEW

Every organization worries about the future. We have not only spoken of our belief in a future, but have laid SOLID foundations for the years ahead.

These pillars are: a healthy financial account; two once weekly folkloric dancing groups totalling 40 children. Within a mere few months, the Club has inspired these young people to meet in, and further, the spirit of Slovenes.

A school of Slovenian language and culture, plus many other academic and recreational activities, is well underway.

All this has been WON from the people within our own circles. Unfortunately, we have a powerful minority which has thought its will could be dictated to the majority.

The minority has stopped at almost NOTHING to harras, embarrass and attack the present Committee into following their line. Ironically, this same group has spouted unity, familyhood and the great Slovenian tradition of "triumph over oppression".

As an example, we take the last Extraordinary Meeting. There, the majority was denied a victory. Nevertheless, the people HAD passed a judgement in our favour.

The ballot was like the text of Slovenian history book. Slavic races have suffered much...but above all have fought for freedom, expression and democracy.

They could never yield to a dictatorship or a small minority.

PERSONAL..

My years of involvement have been a good opportunity to observe people and activities from all angles.

There have been both good and bad times. Times where I have experienced double faced treachery and bitter disappointment.

But above all, my involvement has been an enriching experience for self. And hopefully, for friends. My actual involvement carries no regrets.

I believe our youth is the best hope for unity...and on their true friendship the bridges can be built.

I take this opportunity to thank all present Committee members for their shoulder-to-shoulder solidarity through all obstacles and crises.

Also friends and members, for your support and loyalty, my thanks.

Tony Tomažin, Slovenian Youth Organiser

Ljubezen po službenem nalogu

Šefi izkoriščajo svoj položaj v službi — Kdo je kriv?

Sodeč po ugotovitvah študije, ki jo je opravila raziskovalna skupina iz Washingtona, je po ameriških pisarnah in drugod, kjer so zaposleni skupaj moški in ženske, kar živahno. Seveda pa je vprašanje, ali so te živahnosti bolj veseli možakarji ali ženske. Študija namreč ugotavlja, da je ameriška zaposlena ženska pogosta tarča spolnega nadlegovanja na delovnem mestu, ugotavlja pa tudi, da šefi s čisto poslovnimi obljubami o višji plači, boljšem delovnem mestu ipd. pogosto uspevajo pri iskanju čutnega užitka med svojimi podrejenimi. Kakih 18 milijonov zaposlenih Američank naj bi vsako leto doživljalo bolj ali manj učinkovito spolno na-

dlegovanje.

Feministični zbor je seveda planil kvišku in zagnal velik krik in vik. Voditeljice feminističnega gibanja so celo zahtevale, naj kongres sprejme ustrezne zakone, s katerimi bi bile zaposlene varovane pred nasilnimi šefi.

Odgovor je prišel z nepričakovane strani. Antifeministka Phyllis Schlafly je pred senatno komisijo razložila ugotovitve študije na drugačen način. Trdi, da se vse dogaja po volji žensk. „Krepostnih žensk na delu nihče spolno ne nadleguje, razen seveda v zelo redkih primerih. Malo je verjetno, da bo moški iskal kaj od ženske, za katero dobro ve, da bo rekla: ne.“

Tudi to je skrajno gledišče. Resnica je najbrž nekje na sredi. Vsekakor pa je vprašanje spolnega nadlegovanja podrejenih začelo razgibavati javnost. Do vsega tega najbrž ne bi prišlo, če bi bili vsi udeleženci tega početja zadovoljni, mar ne?

LJUBEZEN V ZAKONU

Roda Roda

Nikdar še ni bilo — do koder govore arabsko — srečnejšega zakonskega moža, kot je bil Ragib ibn Mohamed, ibn Idris, ibn Abas, ibn Osman, ibn Beker iz rodu Pezuru, ki so ga pozneje imenovali na kratko Imam'i Beker. Oženil se je z dekletom iz rodu Abdel-Menaj — dekletom, katerega lepoto je poznal on edini, katerega dobroto pa so hvalile vse štiri strani sveta.

Nekoč je prišel Imam'i Beker domov utrujen od dolgega potovanja.

»Predraga, rad bi spal. Poskrbi, da me nihče ne bo motil!«

»Vlezi se, predragi.« je rekla ona, »na svoje ležišče — osedla se bom na pručico pred vrata, da bom bedela nad tvojim spanjem.«

Tako je rekla in tako storila.

Ibn pa ni zdržal v postelji, ker je mislil na ljubljeno ženo na pragu.

Stopil je na prag in prosil: »Sladka moja, ne bdi vso dolgo mrzlo noč pred vrati! Pridi v najino posteljo in počivaj z menoj.«

»Predragi, moja dolžnost je, da ostanem zunaj in pazim, da te ne prebude.«

Tolikšna dobrota je ganila Imam'i Bekerja, da je vzkliknil: »Dobro, božanska moja, ker je tvoja pohlevnost tako vztrajna, mi daj malo prostora na pručici, da bom bedel s teboj.«

In tako sta sedela oba do jutra, tiho kot miški pred vrati Imam'i Bekerja.

Švicarski znanstveniki na pragu zanimivega odkritja?

Hujšanje s kavo

Skupina švicarskih znanstvenikov je naletela pri raziskavah na zanimivo odkritje. Kava pospešuje presnovo in izgorevanje maščob. Če torej popijemo skodelico kave, pospešimo zgorevanje maščob v organizmu, hkrati pa tudi pospešimo prebavo. Bodo znanstveniki tudi odkrili, kako to spoznanje praktično izkoristiti? Bomo v prihodnosti uravnavali telesno težo s pitjem kave?

Kava je poživiljajoča, prežene zaspanost, zbistiri misli in pomaga premagati utrujenost. Pijemo jo, ker nam tekne in ker se nam zdi, da nam vrača moči, nikakor pa ne zato, da bi s kavo shujšali. Še pomislili nismo, da lahko kava vpliva tudi na presnovo v organizmu, na procese, ki so odločilnega pomena pri tem, ali pridobivamo telesno težo ali hujšamo.

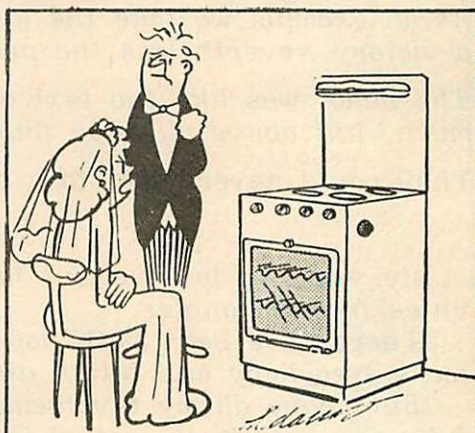
Zdravnik dr. K. J. Acheson in njegovi štirje sodelavci z Inštituta za fiziologijo v švicarskem Lausannu so ugotovili, da se po zaužitju skodelici kave podvoji količina maščobnih kislin v krvi. Dr. Acheson poroča, da te kisline v treh urah izgorejo, organizem jih porabi, ne pa kopiči v obliki sala.

Kava torej podžiga tisti »notranji ogenj«, ki brani, da bi se preveč zredili. Znanstveniki so tudi dokazali, da skodelica kave, ki jo popijemo po jedi, pospeši prebavo. Niso pa še našli odgovora na vprašanje, ali je mogoče s kavo uravnavati telesno težo tudi po želji, ali pa je učinek tega poživila zgolj naključen.

Zdravnik dr. Acheson zatrjuje, da je zgorevanje, ki ga sproži kava, močnejše pri ljudeh, z normalno telesno težo, pri debelih pa je manj izrazito.

Nemara ni več daleč dan, ko bo mogoče pod zdravniškim nadzorstvom z okusno in dišečo kavo shujšati do idealne telesne teže. Za zdaj lahko trdimo le, da so živčni, nikoli utrujeni, nemirni in silno živahni »kofetarji« takšni (tudi) zaradi tega, ker pijejo obilo kave.

Sicer pa zdravniki dietologi tako ali tako uvrščajo v vse diete tudi kavo. Kdor želi shujšati, si lahko teši žejo z nesladkano črno kavo. Doslej smo bili prepričani, da le zato, ker je kava brez kalorij, po odkritju švicarskih znanstvenikov pa bomo uvrščali kavo na dietne jedilnike tudi zato, da bi odvečna maščoba čimprej izgorela in se razgubila.

»Danes je pa slab televizijski sprejem.«

V sobot 7. avgusta 82 sta praznovala 50 let zakonskega življenja

MARIJA IN LUDVIK KLAKOČER.

V Ljubljani ju je leta 1932 poročil glasbenik dr. Arko.

Gospod Klakočer je naši skupnosti dobro znan kot organist in vodja cerkvenega pevskega zbora v Merrylandsu. Gospa Marica pa je med nami priljubljena kot dobra pevka in dobra gospodinja, saj je spekla ničkoliko dobrot za cerkvene piknike, pred leti pa tudi za društveno kuhinjo. Gospod Klakočer vodi pevski zbor že skoraj 25 let in ženka mu vso to dobo stoji ob strani ter mu pomaga.

Slavnostna maša v nedeljo 8. avgusta, je bila zares "zlata maša". Rumeno cvetje na oltarju je ponazarjalo zlato barvo-zlato poroko. Bilo je prepletено z rdečimi nageljčki, slovenskim simbolom in znakom ljubezni.

V imenu družine je zlatoporočenca pozdravila vnukinja Mari, ki je na koncu lepo dejala: "Zlata mami in ati, radi vaju imamo!" Pevci na koru so tako lepo zapeli kot že dolgo ne. Na orglah jih je spremljala Klakočerjeva hčerka Mari, ki tudi sicer ob raznih svečanostih rada pride pomagat atiju, ki dirigira.

Pater Valerijan pa je med drugim zlatoporočencema tudi prebral telegram, ki je z najboljšimi voščili prispel od kardinala iz Rima. Marsikdo je bil ginjen in se mu je orosilo oko. Tako lepega praznika naša cerkvena skupnost res še ni imela.

Po maši smo slavljenca obstopili in ni bilo konca stiskov rok in poljubov ter najprisrčnejših želja. Pevci in člani družine pa so v novi cerkveni dvorani imeli slavnostno kosilo. Kosilo kakor tudi sama maša je bilo za zlatoporočenca presenečenje. Veselja in ginjenosti nista skrivala.

Naj tudi v imenu odbora Slovenskega društva Sydney in njegovih članov izrečem iskrene čestitke gospe in gospodu Klakočer, ki je dolga leta bil korektor starega društvenega časopisa "Novice", ter kulturni svetovalec. Bog vaju živi še na mnoga leta, da bi bila zdrava in srečna. To so želje vseh, ki vaju imajo radi!

Danica Petrič

Koncem meseca avgusta sta proslavila 25-letnico skupne življenjske poti naša

IVAN in VIKICA KOŽELJ.

Če se prav spomnim, mi je Ivan nekoč pravil, da je spoznal Vikico v času služnje vojaškega roka na Hrvaškem. Po opravljeni vojaški obveznosti se je vrnil v Slovenijo, vendar spomin na lepo, mlado deklo mu ni dal miru. Šel je po njo. Poročila sta se 24. 8. 1957 v Karlovcu. Kmalu po tistem se jima je rodil Andrejček.

Domovina je takrat bila komaj v izgradnji. Življenje je bilo težko. Ivan se je odločil, da popelje svojo mlado družino v svet, proti boljšemu življenju.

V Avstralijo so prispeli 1960. leta. Kot vsem drugim priseljencem, tako tudi njima začetek tu ni bil lahak. Neznanje jezika in tuj način življenja je Ivana in Vikico utrdilov tem, da sta še bolj vzljubila svoj narod in njegove navade.

Ivan se je že 1963. leta pridružil naši mali, a narodnostno zelo zavedni skupini v Sydneyu. Režiral je nekaj iger, nekaj časa je pel pri zboru "Škrjanček", s katerim so skupaj izdali tudi prvo slovensko gramofonsko ploščo v Avstraliji. Dve leti je bil vodja cerkvenega pevskega zbora. Odbornik pri Slovenskem društvu je bil že prej, zdaj pa je njegov predsednik. Vikica, kot skrbna žena in dobra mati, mu je vedno pomagala in ga podpirala.

V Avstraliji se jima je rodil še sin Branko. Oba fanta sta nadarjena muzikar-ta, ki sta s svojim ansamblom več let igrala za naše rojake, sedaj pa več ali manj nastopajo po avstralskih klubih.

Ivan in Vikica sta srebrno poroko veličastno proslavila v krogu številnih prijateljev na S. D. S. **Še na mnogo let!!!**

SLOVENSKI ŠOLSKI ODBOR ZA N.S.W.

SLOVENIAN SCHOOLS COMMITTEE OF N.S.W.

ADDRESS: P.O. BOX 188, COOGEE 2034

11. avgusta 1982

S stališča slovenske skupnosti je Slovenski šolski odbor v Sydneyu gotovo najbolj uspela slovenska ustanova. Z njegovo ustanovitvijo in delovanjem smo Slovenci dokazali, predvsem sami sebi, da smo vkljub ideološkim in političnim razlikam zmožni složno delati v prid slovenske skupnosti.

Razlog za ta uspeh je treba pripisati dejstvu, da so člani Slovenskega šolskega odbora dosledno spostovali načelo, da predstavljajo slovensko skupnost v Sydneyu samo za šolstvo. Po pravilih Slovenskega šolskega odbora ima vsak delegat ustanovnih organizacij pravico, da da veto na katerikoli sklep šolskega odbora. Do danes se še noben delegat ni poslužil te pravice iz enostavnega razloga, da ni bilo nikoli potrebno.

Globoko v svojem srcu si vsak Slovenec želi, da bi bili Slovenci složni in enotni. Kar zadeva sloge, smo zadnja leta precej napredovali. Meddruštvena trenja je nadomestilo zdravo tekmovanje. Zelo verjetno je, da je Slovenski šolski odbor že s samim svojim obstojem precej pripomogel k temu razvoju.

Kar zadeva enotnosti, pa prihajamo vsi počasi do spoznanja, da ni bistveno, da smo vsi istega misljenja v vsaki stvari, dokler znamo enotno nastopati v važnih zadevah.

Šolstvo je ena tistih zadev, v kateri nastopamo enotno. Če si vzamemo nekaj časa in malo premislimo, bomo gotovo odkrili še druga področja, na katerih lahko skupno delujemo. Potrebne pa so skupne meddruštvene ustanove, kot je šolski odbor, da enotnost na drugih področjih pride do izraza in obrodi sad.

Tudi ni potrebno, da druga področja iščemo z veliko lučjo. Eno teh področij se nam naravnost vsiljuje, namreč ustanova, ki bi imela za nalogo, da pripravi in vzdržuje popis Slovencev, nekak "Slovenski etnografski inštitut," ali po angleško: "Slovene Institute for Ethnographic Research."

Slovenski šolski odbor, na primer, ima velike težave, ker nima polnega seznama slovenskih šolskih otrok. Kako naj se obrača na starše, če ne ve za otroke in nima njihovih naslovov.

Poleg tega je moral šolski odbor improvizirati učne moči, ker je manjkalo kvalificiranih učiteljev. Pritisk na obstoječe učitelje in učiteljice je bil nevzdržen, ker so bili preobremenjeni. Na srečo je odbor po naključju pred kratkim našel dve novi in dobro kvalificirani učiteljici, ki sta pripravljene sodelovati. Gotovo je še nekaj kvalificiranih učiteljev in učiteljic slovenščine, ki ne vedo za Slovenski šolski odbor in odbor ne za njih. Neumno je, da moramo čakati na naključje, ko bi z malo truda lahko imeli na razpolago spisek vseh.

To ni vse. Tako federalne kot državne oblasti od časa do časa prispevajo denarna sredstva v različne svrhe. Šolski odbor in druge naše organizacije bi dostikrat dobile večjo pomoč, če bi

lahko dale oblastem boljše statistične podatke.

Tudi niso samo organizacije, ki so prikrajšane. Pred meseci je Etnični radio razdeljeval vprašalne pole, ki jih Slovenci nismo mogli izpolniti z zanesljivimi podatki, ker jih enostavno nismo imeli. Od podatkov pa odvisi, koliko radijskih ur bomo Slovenci imeli.

Predstavniki drugih etničnih skupin so poznani, da napihujejo števila svojih sonarodnjakov. Oblasti to vedo in jemljejo njihove statistične podatke z veliko rezervo. Naša slovenska narava je proti pretiravanju. In zakaj naj bi lagali, ko imamo možnost, da pripravimo točne podatke in njihovo verodostojnost dokažemo.

Slovenski šolski odbor je inčiator pobude za popis Slovencev, ker je pač najbolj prizadet. Člani odbora pa ne bi radi, da bi bilo zbiranje podatkov v okviru delovanja šolskega odbora. Prvič zato, ker nima sredstev, in drugič si ne mara nadeti naloge, ki bi bila lahko kočljiva.

Naši ljudje so nezaupljivi, včasih upravičeno in včasih ne tako upravičeno. Šolski odbor je predragocena ustanova, da bi si nakopala nezaupanje s tveganim podvigom. Takega dela se lahko uspesno loti samo ustanova, ki ima za to poseben mandat.

Taka ustanova bo morala imeti ustavo, ki bo zagotovila, da podatki ne padejo v neprave roke in da se ne zlorablajo v nenameravane svrhe.

Čeprav lahko upravičeno pričakujemo, da bodo pri zbiranju podatkov pomagali mnogi nasi rojaki brezplačno, bodo za vzdrževanje in izpopolnevanje podatkov stroški mnogo večji, kot so za šolski odbor. Državne oblasti plačujejo učitelje vsaj za učne ure, etnografski inštitut pa bo moral biti ves v naši lastni režiji.

Verjetno bo še najceneje, če si predvideni inštitut nabavi mikro-komputer, ki bo prihranil mnogo pisarniškega dela. Vprašanje niso samo popis in sezname. Na primer, če nas kdo vpraša: "Koliko je Slovencev starih nad šestdeset let?" Kompuer odgovori na tako vprašanje v sekundah in tudi napravi seznam v kakersnemukoli redu je potreben. Ali pa: "Koliko je dvanajstletnih otrok?" Noben problem.

Med Slovenci je nekaj strokovnjakov in izvedencev na tem področju, za katere smo lahko gotovi, da bodo radi priskočili na pomoč, ne samo pri izbiri opreme, temveč tudi pri pripravi programov.

Šolski odbor se obrača na vse slovenske organizacije v tej državi s prošnjo, da zadevo premislijo in nam sporoče svoje mišljenje. Če bo odziv pozitiven, namerava Slovenski šolski odbor sklicati sestanek pripravljalnega odbora in bo zaprosil vsako slovensko organizacijo, da pošlje po dva delegata.

Za Slovenski šolski odbor

(Tajnik)

OBČNI ZBOR
SLOVENSKEGA ŠOLSKEGA ODBORA

Jože Žohar

**"DEŽELA TUJA IN
MOJA"**

(Nadaljevanje iz 36. števil.)

Slovenski šolski odbor za državo Novi južni Wales je imel v sredo 25. avgusta svoj letni občni zbor, katerega so se udeležili predstavniki vseh slovenskih organizacij, ki so včlanjene v to telo.

Sejo je vodila priljubljena učiteljica in predsednica Šolskega odbora OLGA LAH, ki je v svojem predsedniškem poročilu nazorno prikazala uspešnost dela odbora in tudi težave, na katere je pri svojem delu odbor naletel, to je na pomanjkanje učiteljev. Vendar je odbor to prevedril z močno voljo, z medsebojnim sodelovanjem ter z veliko požrtvovalnostjo.

Slovenski šolski odbor je v preteklem letu pokazal in dokazal, da je potreben in koristen. Pokazal je tudi, da Slovenci tukaj, ne glede kako smo razbiti in kako raznolika so naša osebna politična naziranja (zakaj pa bi morali biti vsi istega prepričanja?), še vedno lahko sedemo za isto mizo in se pogovarjamo o stvareh, ki so in nam bodo vedno skupne: slovenski jezik in kako ga je mogoče prenesti na naše otroke; naši lepi slovenski običaji; zgodovina našega naroda od pamtiveka do danes: kako vse to obdržati, predati naslednjemu rodu, ki se nezadržno in opazno razhaja od nas ter se utaplja pred našimi očmi v okolju, kateremu smo ga rodili, ne vedoč, da ga ne bomo mogli nikoli povsem rešiti.

Slovenski šolski odbor nam lahko precej pomaga v naši dilemi, katere razsežnosti se niti ne zavedamo. Nujno je, da ta odbor podpiramo vsi, kot moralno, tako tudi denarno. Odbor ima stroške in mogoče tudi kakšen plan katerega pa zaradi pomanjkanja denarnih sredstev ne more tako hitro in uspešno izpeljati kot bi to rad. Zato predlagam: Podprite Slovenski šolski odbor!!!

Na občnem zboru je bila za predsednico ponovno izvoljena OLGA LAH. Podpredsednik je g. pater VALERIJAN JENKO. Blagajnik je VIRGILIJ FERFOLJA, novi tajnik pa TOMAŽ MOŽINA. Dosedanji tajnik ALFRED BREŽNIK zaradi prevelikih osebnih obveznosti več ni mogel nadaljevati s tem delom. Škoda!

OLGA SOKAČ DUBOČANIN - ime je nena- doma močno zablestelo na našem pesniškem nebu pod južnim križom. Nekateri so ji zavida- li, skoraj verjeti niso mogli: kako more kaj ta- kega žena in mati, ko pa ne moremo mi, ki smo si domišljali kako dobri in veliki (a še neod- kriti) ustvarjalci smo; kako ponosno smo jez- dili našega žuljavega Pegaza proti Helikonu, da bi se tam napili svežega navdiha, pa nas je ta naš ljubi Pegasos nenadoma kopitnil.

Tisti, ki so dvomili v literarne sposobnosti ženske, so dobili priložnost, da to napačno mišljenje popravijo. Ženska, če hoče, more vse, samo dajte ji možnosti.

"Dežela tuja in moja" je plod dolgega in tr- dega dela ter samoodrekanja. Knjiga je končno izšla - z velikimi stroški avtorice in njenega moža. Upata, da bosta s prodajo knjige dobila vsaj stroške povrnjene, vsaj delno, ker deset tisoč dolarjev založenih le ni mogoče kar tako pogrešati.

Knjiga stane samo \$12, je lepo vezana v tr- de platnice in tudi drugače tehnično domisel- no opremljena. Pesmi so napisane v lepem, lah- ko razumljivem hrvaškem jeziku. Ne bi bilo odveč če bi knjiga bila na polici v domu vsa- kega priseljenca iz kateregakoli kraja Jugos- lavije. Ne samo to, knjigo bi moral prebrati vsak Jugoslovan, saj, navsezadnje so čustva, ki jih pesnica izraža v svojih pesmih tudi naša čustva, tako kot jih je doživljala ona, smo jih tudi mi. Pesmi je treba brati počasi, se poglo- biti v njihovo vsebino in mogoče celo dvakrat prebrati, ter najti sporočilo, ki nam vedno ne- kaj pove. Šele z branjem bomo bolj intimno spoznali pesnico in njeno delo.

Pravi avtorica v pesmi "Podaj roko":

...Priatelj, podaj mi roko,
da skupno zasadiva brezo.
Lepša bo, če jih jo bo več hranilo
in jo skrbno zalivalo.

Zaklon bo izgubljenemu udu,
da ne blodi zastonj po grmovju;
Zato, sprejmi mojo malo roko;
Opora ti bo v joku!!!

*Knjigo Olge Sokač Dubočanin z naslovom
*
*"ZEMLJO TUĐA I MOJA"
*
*dobite pri Jožetu Žoharju, \$12 - Tel. 673 1449
*

PIŠE: JOŽE JAVORŠEK

KRIZA POEZIJE

Pesnikov pa kot listja in trave

Mogoče še nikdar v zgodovini slovenskega slovstva ni bilo izrečenih in zapisanih toliko besed o poeziji kakor v začetku letošnjega leta. Ne gre samo za modrovanja s kranjskega srečanja pesnikov, ampak tudi za razne druge samotne razmisleke ali visokostna razmišljanja. V zadnji številki *Problemov* (3, 1982), ki so majhna antologija »najsodobnejše« slovenske poezije, pa je Denis Poniž napisal uvodnik z naslovom *Sedem neodgovornih misli o odgovornosti*.

Skraino neodgovorno piše, da je, na primer, »zgodovina slovenske poezije od začetkov do danes zgodovina nenehnega ideološkega korigiranja poezije v imenu odgovornosti...«, kakor da bi bil spor pesnikov z družbo izključno slovenska, ne pa svetovna kulturnozgodovinska prikazen.

Lahko pa bi tudi zapisal, da dandanes ni slovenskega pesnika, ki bi bil v kakršnikoli ideološki »korekturi«. Med slovenskimi pesniki namreč ni niti ene take osebnosti, ki bila sploh zmožna ustvariti tako svojsko samostojen in izjemen svet, da bi lahko trčil ob kakršnokoli usodo pojmovanje življenja. Večini slovenskih pesnikov manjka celo tista lastnost, ki jo Denis Poniž opredeljuje kot načelo »samoodgovornosti, skladnosti (poezije) same s seboj«.

SAMOODGOVORNOST?

Slovenska poezija je namreč v strahotnem stanju. Mnogi se sicer slepijo z noro mislijo, da živimo v zlati dobi slovenskega pesništva, njihova misel pa je zrastle iz podatkov, da že zlepa ni izšlo toliko pesniških zbirk kot zadnje čase in da je pesnikov pravzaprav kot listja in trave. (Samo v *Sodobnosti pride na leto okoli 250 pesniških pošiljk!*) Dejstvo pa je, da žive sodobni slovenski pesniki v glavnem od kapitala, ki so ga v trpljenju in hrepenenju v najbolj krutih časih zbrali poetje, ki so načelo »samood-

govornosti poezije in njene skladnosti same s seboj« pojmovali zgodovinsko.

Če izvzamemo kvečjemu sedem sodobnih slovenskih pesnikov, se vsi drugi ukvarjajo z igračkanjem, se pravi s kolikor toliko mikavnim prestavljanjem besedi. Njihov glavni opravke je, da dajo svojim »pesmim« tisto likovno obliko, kakršno terjajo od nekdanj znane vidne predstave poezije. Vse se torej dogaja na površini. Vse je zgolj igra za oči. Igra je torej ves njihov opravke. Njihovo delo. Njihova poezija. A poezija po starogrško pomeni delovanje.

Druga značilnost, ki je hujša od golega razporejanja besed v vrste in kitice, pa je anarhija kot osnovno gibalno sodobnega slovenskega pesništva. Arthur Rimbaud in drugi moderni pesniki so z »iztirjenostjo čutov« in drugimi prekucuskimi metodami odprli nove možnosti pesniškega dojemanja in presnavljanja sveta. Njihova revolucija pa se je v stalnem razvoju moderne poezije počasi spremenila v anarhični akademizem. Nikomur od sodobnih pesnikov namreč ni mogoče verjeti, da je njihova posebnost čustev, dojemanja sveta, medčloveških odnosov in sploh vse tiste pojavnosti, ki je značilna za bitje, znano pod imenom homo sapiens, sad pristnega doživetja. Vse je poza. Posnemanje. Navada. Opravka imamo z najbolj vsakdanjo, utečeno in zato tudi cenejšo pesniško konfekcijo.

»ŠTANCANJE« BESED

Prav zaradi svojega konfekcijskega delovanja so si današnji slovenski pesniki med seboj podobni kot krajcar krajcarju. Še ni dolgo tega, ko je vsak lahko v hipu spoznal pesem, ki jo je napisal Oton Župančič ali Alojz Gradnik ali Anton Podbevšek. Danes pa sta pesniška individualnost in z njo pesniški slog izginila do take mere, da imamo pred seboj le raznoliko »štancanje« besed, pod katere bi lahko zapisali imena

večine sodobnih stihotvorcev. Ne moremo jim reči niti epigoni, ker so zgolj epigoni epigonov in zatorej sodijo v bistvu v svet pozerstva in špekulacije.

Vendar pa sta v sodobni pesniški produkciji, kakršno imamo v mislih, natančno vidni dve osnovni potezi: ena sodi v tehniko avtomatizma, kjer besede pač padajo na papir brez kakršnegakoli čustvenega ali miselnega nadzora in je pesem izražen sad naključja. O samoodgovornosti, o kateri govori Denis Poniž, ni ne duha ne sluha. Gre torej za množično obnavljanje nadrealizma v nekaterih njegovih elementarnih prikaznih, vendar brez tiste osvobajajoče sile, ki jo je imel nadrealizem v času svojega spopada z meščansko družbo. — Druga značilnost sodobnih pesnikov pa je v bistveni meri zvezana s prvo. Poglavitno pesniško iskanje naj bi bilo iskanje »šokov«. Na primer:

Bogu trenam brezrokavnik,
krsta je suha da poka,
sinkolit zvija parket,
čuvaji drevenijo,
nihče ne bo scal na mrtvece. (*Problemi*, 3, 1982, str. 4)

S tem »šokom« hoče pesnik opozoriti nase, kar je morda mikavno in hvalevredno, vendarle pa skrajno dvomljivo umetniško dejanje.

KRITIKA BREZ SLEHERNE RAZSODNOSTI

O umetniških dejanjih sodobne slovenske poezije bi morala spregovoriti kritika. Čudna resnica pa je, da je kritika v glavnem šuženjsko vdana sodobnim stihotvorcem, da jih spodbuja in kuje v najvišja nebesa, da išče in najde v njihovih delih nove galaksije in veličastna spoznanja, o katerih se pesnikom samim niti ne sanja. Kritika sodobnega slovenskega pesništva je zgubila sleherni evropski razsodnost. Današnja evropska in svetovna kritika sta namreč dognali, da se poezija ob koncu drugega tisočletja vrača k svojim prvotnim virom poetičnega realizma in izkoriščanja vrednot, ki izhajajo iz življenja in so namenjene življenju. Nikakor seveda ne stremi za tem, da bi uvedla v svoj svet spet pomen, smisel ali ideologijo kot prvenstveno snov poezije in da bi se s tem izrgala iz svoje avtonomnosti, iz svoje čiste estetske produkcije. Gre pa ji vendar za njen človeški smisel in z njim vred za usodno veličino umetnosti.

Tabela 2: Datum rojstva in spol povratnikov

DATUM ROJSTVA	spol	
	ženski	moški
1898	1	
1912		1
1913		1
1920	1	
1927	1	1
1928		1
1929		1
1936	1	
1937		2
1938	3	
1939		1
1941		1
1942		1
1945	1	
1952	1	
1962	1	
1963	1	
1964		3
1966		1
1968	3	
1970		1
1975	1	
skupaj:	15	15

C) KRAJ ROJSTVA IN BIVANJA

Tabela 3: Kraj rojstva in bivanja povratnikov skupine A

ŠT.INFORM.	ROJSTNI KRAJ	KRAJ BIVANJA PRED. ODHODOM	KRAJ BIVANJA PO ODHODU
1	Slov.Gorice	Kamnik	Ljubljana
2	Žirovnica	Žirovnica pri Jesenicah	Žirovnica pri Jesenicah
1	Predmeja/Ajdov./	Ajdovščina	Ajdovščina
4	Ljubljana	Ljubljana	Ljubljana
1	Vertača	Drašiči	Metlika
1	Drašiči	Drašiči	Metlika
1	Šenčur	Šenčur pri Kranju	Trboje pri Kranju
1	Stražišče	Šenčur pri Kranju	Šenčur pri Kranju
2	Kranj	Kranj	Trboje pri Kranju
4	Kranj	Šenčur pri Kranju	Šenčur pri Kranju
1	Celje	Ljubljana	Sevnica
1	Kozarije /Lj./	Škofja Loka	Ljubljana
1	Maribor	Maribor	Maribor
1	Karl-Marks Stadt	Ljubljana	Ljubljana

Tabela nam prikazuje mobilnost informatorjev skupine A pred njihovim odhodom v Avstralijo in po povratku v domovino.

Iz rojstnega kraja je emigriralo enajst emigrantov. Ostali (enajst) so spremenili kraj bivanja zaradi poroke ali spremembe delovnega mesta.

Pred odhodom v Avstralijo je večina povratnikov živela na Gorenjskem (vključno z Ljubljano - osemnajst), dva v Beli Krajini, eden na Primorskem in eden na Štajerskem (16)

Po povratku v domovino se je devet povratnikov naselilo v kraje, kjer še niso prebivali; sedem se jih je vrnilo v rojstni kraj (ki je bil pri vseh tudi kraj bivanja pred odhodom v Avstralijo) in šest v kraj bivanja pred izselitvijo.

Tabela 4: Kraj rojstva in bivanja povratnikov skupine B

ŠT. INFORM.	ROJSTNI KRAJ	KRAJ BIVANJA V AVSTRALIJI	KRAJ BIVANJA V SLOVENIJI
1	Sydney	Sydney	Žirovnica pri Jesenicah
1	Bonegilla	Sydney	Ljubljana
2	Sydney	Sydney	Sevnica
2	Sydney	Sydney	Trboje pri Kranju
2	Sydney	Sydney	Ljubljana

Tabela 4 prikazuje mobilnost otrok povratnikov, rojenih v Sydneyu in Bonegilli.

Pred odhodom iz Avstralije so vsi živeli v Sydneyu. V Sloveniji so se skupaj s svojimi starši naselili v Žirovnici pri Jesenicah (eden), Ljubljana (trije), Sevnica (dva) in v Trbojeh pri Kranju (dva). Od tega je samo en otrok spremenil kraj rojstva, kraj bivanja pred izselitvijo iz Avstralije in kraj bivanja v Sloveniji.

D) NACIONALNOST IN DRŽAVLJANSTVO

Imigranti v Avstraliji lahko sprejmejo državljanstvo po dveh ali petih letih bivanja, kar je odvisno od njihove izobrazbe in kvalifikacije. S tem postanejo avstralski državljani z vsemi pravicami in dolžnostmi.

Otroci imigrantov rojeni v Avstraliji, so avtomatsko registrirani kot Avstralci. Posledica tega je, da avstralska statistična služba evidentira drugo generacijo kot avstralske državljane in s tem prenehajo obstajati podatki o državljanstvu otrok imigrantov.

Iz skupine povratnikov je devetindvajset Slovencev, od tega jih ima osemnajst avstralsko in jugoslovansko državljanstvo, osem avstralsko, dva povratnika in duhovnik iz Ljubljane niso sprejeli državljanstvo. Avstralsko državljanstvo ima tudi informatorka nemškega porekla.

E) STAN

Tabela 5: Stan povratnikov skupine A

STAN	PRED ODHODOM		SKUPAJ	PO PRIHODU			SKUPAJ
	moški	ženske		moški	ženske	vdove	
Samski	4	7	11	2	3	2	7
Zakonski	6	5	11	8	7	0	15
Skupaj	10	12	22	10	10	2	22

V Avstralijo je odšlo pet poročenih in sedem neporočenih žensk ter štirje samski in šest poročenih moških.

Vsi poročeni povratniki, razen enega, so emigrirali skupaj z ostalimi člani družine.

V imigraciji se je šest povratnikov (dva moška in štiri ženske) poročilo, od tega sta danes dve vdovi. Značilno je, da so se Slovenci prve generacije v Avstraliji poročali med seboj (to potrjujejo tudi podatki povratnikov: med šestimi se je samo trgovka iz Sevnice poročila s hrvaškim emigrantom). (17)

Stan se ni spremenil pri osmih povratnicah in osmih povratnikih.

(Dalje v naslednji številki)

The places you can store a Pacific 14 are numerous.

And perhaps the only thing more amazing than what the Pacific 14 will fit into, is what will fit into the Pacific 14. All the clothes in this photograph, for instance.

While there's room for all these clothes on the inside, there's also room for something else.

A dryer on top.

The gentle tumble washing action gives your clothes a longer life better economics and superior wash results, while using less water, an important feature in areas where the water is precious.

With the Pacific 14, you get all the features you'd expect and more.

For instance, the wash bowl is large and made of stainless steel.

There's an automatic dispenser to ensure even distribution and economic use of detergents and conditioners.

There are 14 wash programmes to suit all washable fabrics.

But with the Pacific 14 you get something else.

Suspamat. A special shock absorbing system that greatly reduces noise and vibration.

Already there are over 3 million Pacific tumble action washers in use around the world.

Due to their years of proven reliability Pacific have extended their warranty to 2 years.

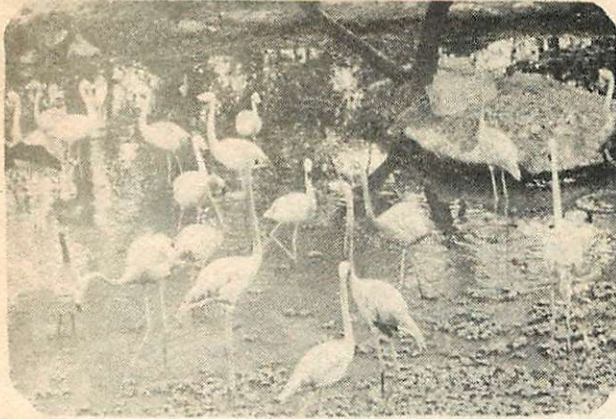
That's double that of other washing machines.

The Pacific 14, now available at selected retail outlets.

Or contact Gorenje Pacific, 8 West Street, North Sydney, N.S.W. 2060.
PH: 929 5277

Fits your lifestyle

pacific
by gorenje

Ptičji park Jurong, Singapur

bogatejši in bolj spoštovanja vredni, kar se tiče kulture, dokler so bili pod Angleži, kot pa zdaj, ko so svobodni. Pomanjkanje ponosa me je pri njih najbolj prizadelo. Slovenci smo zelo ponosen narod; ni nas strah revščine ali dela, samo, da ni treba beračiti in prosjačiti. Verjetno me je zato njihovo pomanjkanje volje do dela, čistoče, spoštovanja, ipd., še bolj zbolelo.

Spet smo na letalu, ki beži pred oblaki. Višina je 11.500 metrov, hitrost 820 km na uro. Pod nami, severno od Sumatre je bengalski zaliv. Na letalu je zelo hladno, zato pri kosilu naročiva vsak svojo steklenico vina!

Tri ure kasneje se letalo že spušča proti Singapurju - midva sva pa v "rožicah". Sama sreča, da je tu že tema; ura je namreč 20.00. Spet imava sobo v čudovitem President Mer-
lin hotelu. Vse je čisto, moderno, tišina vlada, le rahla glasba radia naju uspava. Skrbi so za nama, si misliva, a se seveda motiva!

Prvi dan sva se torej odpeljala na organiziran izlet. Obiskali smo tovarno dragocenih kamnov, nasade tapioca in kokosovih dreves, Krokodilovo farmo in Tempelj Tisočih svetlob. Krokodili so se mi malo smilili; gojili so jih zato, da jih kasneje ubijejo in uporabijo njihovo kožo za čevlje, torbice, pasove, ipd. Več kot deset jih je plavalo v vsakem bazenu in kazali so ogromne zobe, a kaj, nihče se jih ni bal; med nami je bila velika betonska ste-na!

Drugi dan bi moral biti najin zadnji dan pred vrnitvijo v Avstralijo. Porabila sem skoraj ves denar, ki mi je še ostal, ker sem si nakupila nekaj oblek, spominčkov, ipd. Claude si je kupil fotoaparati in dežnik - v Singapurju je kar naprej rosilo! Oba sva bila prepričana, da bova drugi dan že doma, in da torej lahko zapraviva kar nama je še ostalo. Ojoj, kakšno slabo presenečenje naju je čakalo! Letalo British Airways je zaradi snega in ledu ostalo v Londonu namesto, da bi se na poti v Sydney ustavilo v Singapurju in pobralo kakšnih štirideset turistov, med njimi tudi naju! Uslužbenec pri B. Airways je bil obupno neprijazen, na nikakršen način nama ni mogel pomagati. "Letalo za Sydney bomo imeli še le čez dva dni, če bo vse po sreči," je dejal.

Claude je imel še nekaj denarja na svoji Visa karti, kar naju je rešilo lakote in spanja na letališču! Tako sva se vrnila v hotel, kjer sva dobila najino prejšnjo sobo. Vsedla sva se na posteljo in se spogledala: "Kaj pa zdaj?" Telefonirala sva v Avstralijo, obvestila službo in prijatelje ter se potem odločila, da bova ta dva dneva skušala čimbolje izrabiti. Nisva dovolila, da bi naju premagala jeza in zaskrbljenost (čeprav sva imela samo še toliko denarja, da sva lahko jedla samo sadje in pila čaje!).

Obiskala sva ptičji park Jurong, kjer sva med tisoč pticami rekla "hello friends" tudi avstralskim lorekeets in magpies. Potem sva se sprehajala po lepih kitajskih in japonskih parkih, slikala vsemogoče ribe v Van Kleef Akvariju, itd. Oh, da ne pozabim: domačini so naju opozorili na izredno pomemben dogodek - nogometno tekmo med Novo Zelandijo in Kitajsko! In res, popoldan so bile vse ulice prazne. Ljudje so bili na ogromnem stadionu ali pa pred televizijo. Zmagala je Nova Zelandija z 2:1.

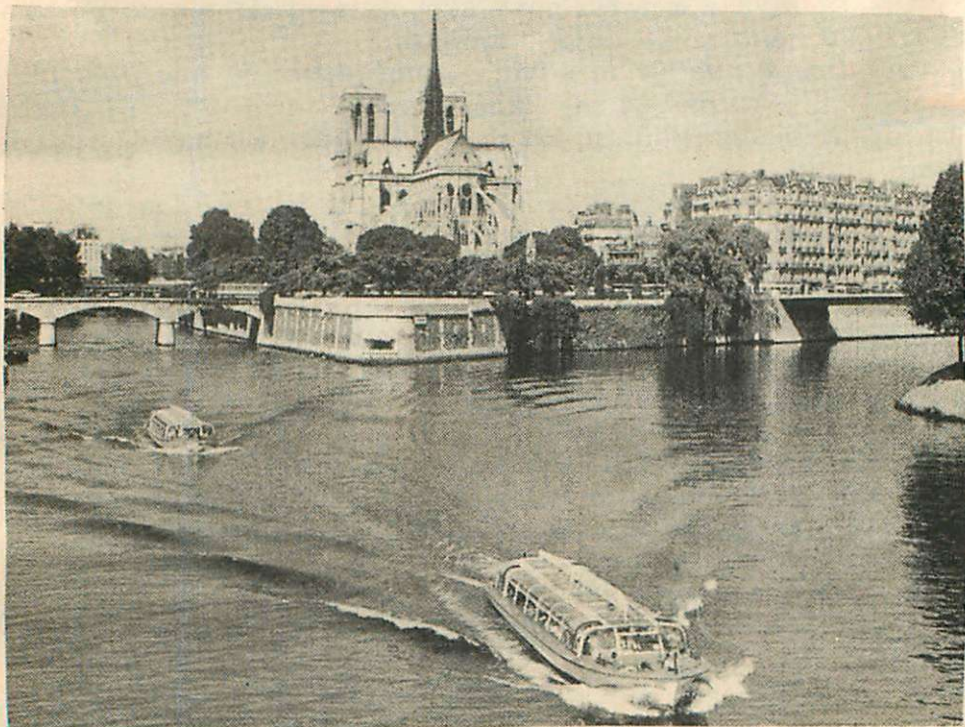
Fort Siloso, Singapur

in več kot 2.500 školjk iz vsega sveta.

In tako smo se približali času poleta. Zadnji sprehod pod dežnikom po parku, moje oči zadnjič objamejo desetine čudovitih orhidej, Claudove se za hip ustavijo na modernih stavbah (kako sva si različna... poznate to pesem?), in že sediva v taksiju, ki naju odloži na modernem letališču. Taksist me spet hoče malo ogoljufati, a se ne pustim. Jezen odpelje naprej; mogoče bo z Američani imel več sreče?

V najini srci se je vsedlo spoznanje, da je potovanja konec. Pa nisva bila žalostna. Bilo je lepo v Franciji, zanimivo in poučno je bilo celo potovanje, pa vendar, kako lepo je biti spet doma! Doma, da, kajti Sydney je zdaj najin dom. Tu so prijatelji in kolegice, tu je način življenja, ki nam ugaja, tu so lepote obal, gozdov in puščav, ki so tako privlačne. Seveda, prej ali slej bova šla spet na potep, ko ne bodo najini žepi več tako prazni, a vedno se bova z veseljem vrnila "domov" v Sydney.

KONEC

Pariz: Reka Seine in katedrala Notre Dame, zgrajena v letih 1163 - 1260

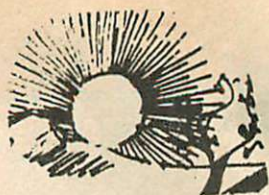
Zadnji dan v Singapurju je minil zelo hitro. Obiskala sva Sentosa otok, kjer se ljudje odpočijejo na mehki mivki, plavajo, ipd. 289 km tropske lepote in pa tudi nekaj spominov na II. svetovno vojno:

A) Fort Siloso - zgrajen že leta 1880 kot obramba za Keppel pristanišče, je bil v uporabi tudi med zadnjo vojno.

B) Surrender chamber, kjer sta se zgodila dva pomembna dogodka:

- 1) 15.2.1942 so se Angleži predali Japoncem.
- 2) 12.9.1945 so se Japonci predali zavezniškim silam!

Na otoku Sentosa je tudi zelo lepa zbirka koral

Zvečer, ko je že bila tema kot v rogu in ko je začelo ponovno snežiti, so Peglarjevi sedeli v topli kuhinji okoli debele mize. Pred njimi je bil kup bučnega semena, katerega je bilo treba oluščiti. Hrapave, pa vseeno lepe, kmečke roke so se kar naprej stegovale h kupčku, zajemale v pest bela semena in se ponovno vračale. Prsti so seme prelomili in odvojili zeleno jedro. Zelena jedra so romala na kupček, ostalo je lahko padlo na predpasnik in na tla.

"Ata, zakaj pa letos ne pokličemo sosedov, da bi nam pomagali luščiti, kot smo to vedno delali?" je vprašala Anuška očeta.

"Kaj bi, letos imamo tako malo semena, da ga takole ob večerih lahko kar sami oluščimo. Tako nimamo kaj početi," ji je odvrnil Peglar, "tebe gotovo zanima, če bi prišel kak fant."

Anuška je zardela, ker ji je oče bral misli. "Kar tako sem vprašala," mu je odgovorila. Bilo ji je žal, da je sploh kaj rekla. Zdaj bo gotovo napeljeval pogovor tako, da ji bo še bolj nerodno. Dvignila bi se in odšla, pa ne more. To je njen oče. Takrat se je spomnila, kako jo je nekoč, ko je bila še dekletce, dvignil pod cvetočo jablo, da je dosegla najbližjo vejo in si utrgala belo-rožnat cvet. Takrat je bila neskončna pomlad.

"Mislim, Anuška, da se boš morala omožiti. Tako vse življenje ne boš mogla ostati."

Prebudil jo je iz sladkih misli o njemu in o belo-rožnatih cvetovih. Zbrala se je in mu brez vsakega sramu povedala:

"Ata, saj bi se omožila, pa nobeden ne pride po mene."

"Mogoče bi bilo boljše, če bi za nekaj časa šla služiti v Mursko Soboto, v Maribor, Gradec, ali pa kam drugam, kjer ti ne bi manjkalo prilike, da se s kom spoznaš."

Mati, ki je zraven očeta tiho luščila semena, se je nasmehnila, rekla pa ni nič.

"Ata, nisem še nikoli bila dalje od Kuzme in Cankove, vi mi pa govorite o mestih, kjer bi se od strahu izgubila. In kako naj bi šla v Gradec, ko pa ne znam niti besede po nemško?"

"Človek se lahko vsega nauči in se vsemu privadi, če ima voljo."

"Kaj naj bi pa storila z njim, če bi ravno kam šla?" Pri tem je namignila na svojega sina, ki se je pri peči igral z lesenimi kockami.

"Pustiš ga tukaj. Midva z materjo bova skrbela zanj, dokler se ne vrneš, ali ga pa vzameš s seboj, če dobiš tako službo, v kar dvomim."

Takrat so tudi češnje cvetele, in slive, in hruške; vse je bilo belo in rozasto, jo je prešinila misel. Postalo ji je tesnobno in nekam zoprno.

"Pustite me, da premislim. Meni se nikamor ne mudi, vam najbrž tudi ne, razen če me hočete spoditi."

Oglasila se je mati: "Veš, da ata ne misli tako. To je tvoj dom in ti lahko ostaneš tu dokler hočeš. Celo potem, ko se kdaj omožiš, lahko ostaneš tu, imaš tu družino. Midva se bova počasi postarala, potrebna nama bo pomoč in navsezadnje boš enkrat morala vse to tudi prevzeti."

Anuška je poklicala sina: "Vanuš, pridi, da te dam v posteljo." Ura je bila pozna, Vanuš že utrujen in zaspan. Pustil je lesene kocke in ubogljivo šel za materjo. Položila ga je v svojo posteljo in ga pokrila s pernato blazino. Zagledal se ji je v oči in jo nežno vprašal:

"Mami, zakaj imaš solzne oči?" Ni mu odgovorila. Poskušala se je samo nasmehnuti.

"Jutri bom zvaljal veliko kepo snega in tudi snežaka bom napravil malo večjega. Mi boš pomagala?" *Te njegove temne oči, tako milo in vprašujoče jo gledajo.*

"Seveda, Vanuš, pomagala ti bom." Pobožala ga je po laseh in se vrnila v kuhinjo. Spet je vzela pest semena in pričela luščiti. Otrok jo je pomiril. Mislila je na njega in čutila, kako se ji počasi vali kamen od srca. Pomislila je: spet bo pomlad in, ta mi ne bo ušla, ta bo za naju z Vanušem.

Odgrnila si je ruto in tiho zapela: *"Prišla bo pomlad,
učakal bi jo rad..."*

Oče in mati sta se spogledala in molčala.

(Se nadaljuje)

Moj ded je bil dobra duša, toda manjkal je takrat, ko so delili možgane. Še zdaj se čudim, kako je babica lahko vzgojila družino z njegovim zaslužkom.

Vsi smo živeli v hišici in bili smo prav mršava družba. Nikoli ni bilo treba nas, otrok, siliti k hrani. Nasprotno – ko sem pojedel kosilo, ki ga je skuhala mati, sem zlezal k babici in jedel še tam.

vsi srečni potniki natančno vedeli, kaj morajo storiti: pretresljivo so začeli stokati in se zvijati po tleh, ko so čakali na zdravnike in nosila.

Vsi razen deda!

Imel je boljši tek kot mi vsi skupaj. Nikoli v življenju ni zamudil obeda in tudi sedaj ga ni hotel. Kje pa! Ne zaradi drobne železniške nesreče. Odrezal si je debelo palico in od-

boval je samo večerjo. Toda kaj bi lahko on ali pa kdorkoli storil, kadar si njegova žena in hčerka nekaj zabijeta v glavo?

Ko sta to storili, sta enega od otrok poslali po zdravnika. Prišel je, temeljito pregledal dela in mu že hotel čestitati za odlično zdravje, tedaj pa je nastopila moja mati.

Odločno se je postavila pred zdravnika, se zdrav-

in tudi takrat ni bil v postelji, ko smo zaslišali tako dolgo pričakovano razburjenje pred hišo. Kukali smo skoz okna in zagledali železniške preiskovalce, za katerimi se je zbrala vsa vas in čakala na razplet.

V hlačah in čevljih sta strpali deda v posteljo in ga pokrili do brade. Spustili sta naoknice, steklenica ricinovega olja je bi-

KAKO JE DED DOBIL DENAR

E. ZANTNEV

Nato sem obiskal teto Berto, ki je živela v bližini, in še malo jedel.

Kakšen okus ima zrelo jabolko, sem spoznal šele krepko po petnajstem letu, ko sem bil vajenec pri mestnem kramarju. V naši vasi niso jabolka nikoli dozorela – niso imela priložnosti. Bila so tako kisla, da so kar vlekla lica skupaj. Toda nikoli več niso imela jabolka takega okusa kot tista mala, zelena!

Enkrat v vsem mojem otroštvu sem se dobro in sito počutil: teta Berta je pozabila zakleniti shrambo in odkril sem dvaindvajset krofov, jih vzal in zbežal z njimi. Preostali v družini mi tega niso nikoli pozabili in mi odpustili. Še leta se je na družinskih srečanjih našel kdo, ki je zavpil, »Pazite na krofe!«

Mogoče si lahko predstavljate, kaj je pomenilo, ko se je nekega dne dedu nasmehnila sreča. Njegov vlak je iztiril!

Če se vam zgodi kaj podobnega (in boste preživeli), ste na konju. Železnica bo plačala! Zato so

šel proti domu – triurni sprehod.

Medtem so novice o nesreči že prišle v vas in v brzojavki je pisalo: »Ni mrtvih.«

Ne morem opisati, kaj vse je izražal babičin obraz, ko je ded stopil skozi vrata, prašen, rahlo utrujen zaradi dolge hoje, vendar nasmijan na vsa usta, ker je prišel točno na večerjo. Najprej olajšanje, ker je nepoškodovan. Nato se je olajšanje umikalo in končno ga je zamenjala jeza.

Ded je zapravil svojo prvo in edino zlato priložnost!

Zato se je spremenila babica v neke vrste tornado. Še preden se je ded prav zavedel, se je znašel brez hlač v postelji. Njegovi težeči ugovori niso pomagali. Babica mu je položila na glavo mokro brisačo, medtem pa je mama šla po edino hišno zdravilo – ricinovo olje!

Ded je v grozi vpil in skušal izginiti pod odejo, toda mama ga je prijela za nos in mu ga vseeno odmerila. Ubogi mož! Potre-

nala v vsej svoji višini meter dvainštirideset in mu naravnost povedala, da je ded preživel hudo razburjenje in pretres možganov, kakršni koli so že bili. Kako bi si lahko drugače razložili, da je zapustil svojo življenjsko priložnost? A?

Zdravnik je pogledal njen nepopustljivo odločeni obraz. Z njo je imel že prej opravka in vedel je, kdaj je premagan. Vdal se je v usodo, sprejel materino diagnozo in odšel.

In nato je prišlo čakanje. Obe ženski sta se na vso moč trudili, da bi obdržali deda v postelji, in sta ga skrbno pripravljali, kaj mora in česa ne sme reči, ko bodo prišli ljudje od železnice. Ded je pametno kimal in obljubljal sodelovanje.

Toda ste že kdaj poskusili obdržati jeguljo v postelji? Kadar je bilo le mogoče, se jima je izmuznil. In ko sta mu v obupu skrili hlače, je podkupil enega od nas, otrok, da mu jih je poiskal, in vseeno je vstal iz postelje.

la vidno postavljena ob posteljo in napovedali so preiskovalce.

Takoj je bilo jasno, da je ded pozabil vse skrbne nasvete. Nasmehnil se jim je v pozdrav in jih pohvalil da dobro zgledajo. Nato je začel govoriti o vremenu in žetvi. Ko ga je železničarski zdravnik končno lahko vprašal, kakšne poškodbe je pretrpel, je mati besno pokazala proti svoji glavi.

»Torej,« je rekel ded z angelskim smehljajem. »Z mano ni narobe nič takega, kar se ne bi dalo ozdraviti s 100.000 guldni.«

Mati je takoj omedlela. Babica je zavreščala in stekla iz sobe. In preiskovalci so se zvijali od smeha.

Ko so si opomogli in so oživili ubogo mamo, so dedu dodelili 5.000 guldnov – in tako je postal najbogatejši človek v vasi!

Toda do smrti ni nikoli razumel, zakaj so mu dali denar.

NAŠE KALI

Danijela Hliš Thirion

MOGOČNI ČAS

Prisluhnila bi srcu, ki mi poje kakor ptica,
prisluhnila bi mislim, ki hitijo kot oblaki,
prisluhnila bi glasbi nedeljskega večera,
pa kaj, ko nimam časa, nimam časa...

Nimam časa, srce drago, bodi tiho,
nimam časa, misli moje, ne bežite,
zvezde sladkega večera,
omamite me, da ne bom več sužnja časa.

Ko me tiha noč objame,
ko še ptice spijo,
ko zatrepetajo zvezde in zaspijo,
zmagala sem v vojni s časom.

Srce moje, nikar ne joči,
če pomlad je mimo, in vse je mirno.
Misli moje, le hitite,
pridružite se še sanjam,
noč je, za vse imam dovolj časa!

Ko ležim na hladni rjuhi,
in me veter boža skozi okno,
z nasmeškom govorim v neznano,
brez besed, le z mislijo in srcem, bežim v daljavo.

Srce moje, čas je zmagal,
hitro, hitro, spremeniti moraš se v kamen!
Misli moje, kaj je z vami?
Dan je tu, spremenite pot,
mislite na dolžnosti, organizirajte moj dan,
čas je zmagal, vsi smo se predali!

Vojna s časom, kdo se smeji?
Kdaj zadnjič ste ležali na mehkem maku?
Vojna s časom, komu se ne mudi?
Kdaj zadnjič ste ljubili se ob mraku?

Ptice veselo se lovijo cele dneve,
listi plešejo v vetru vse večere,
metulji se slastijo z medom dan za dnem,
a nas preganja ČAS, sovražnik nem!

Danica Petrič:

DALEČ NEKJE

Daleč nekje sije sonce
in češn je cveto, in pomlad,
s pisano haljo zastrta,
legla je v snu preko trat.

Daleč nekje so spomini
na čas tistih čudežnih dni,
ko je pred nama bilo še
na tisoč odprtih poti.

Zdaj, ko so ustnice tihe
in ko sva trudna oba,
zdaj dragi, res več ne morem
s tabo na konec sveta.

Danica Petrič:

CINIČNA PESEM

Vem: некоč boš hodil
s palico po cesti,
komaj si boš upal
k trhli mizi sest.

Karte boste vrgli,
malo pokramljali
in naposled vendar
spet pokorno vstali.

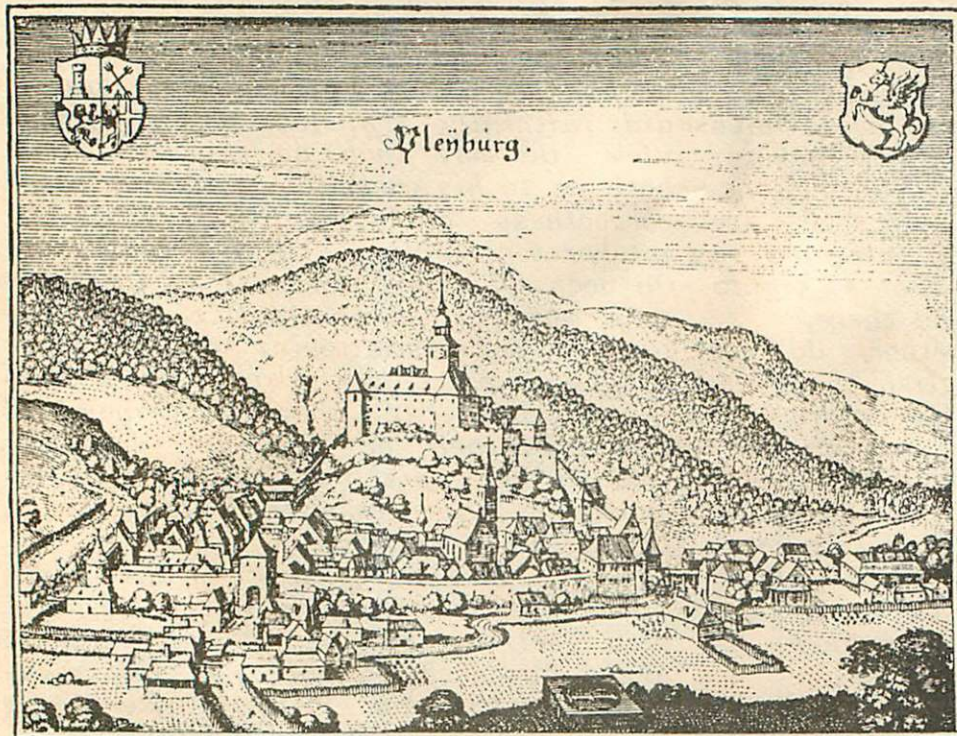
Nekaj let boš hodil
in nato prenehal
in nekdo bo zate
vprašal in - zazeehaaal!

Karte boste vrgli,
same črne križe,
ti pa boš pod njimi
le za meter niže...

Odlomki iz koroške zgodovine

Ti dve veji visoke koroške fevdalne družbe omenjam zato, ker se njeni člani niso sramovali slovenskega jezika. Člani rodbine baronov Ungnadov, ki so bili od leta 1444 dalje lastniki grada in gospostva Žonek (Sonneg) med Globasnico in Žitaro vasjo v Podjuni, so postali v 16. stoletju protestanti in so, kakor je znano, podpirali izdajo in tiskanje slovenskih protestantskih knjig, ki so jih razpečavali tudi med slovenskim prebivalstvom Koroške. Baron David Ungnad je bil dolga leta avstrijski diplomatski zastopnik na turškem dvoru v Carigradu in mu je znanje slovenščine v njegovi službi mnogo koristilo. Janez Ambrož grof Thurn, ki je leta 1601 kupil pliberško gospostvo, pa je bil v svoji mladosti, kakor je to razvidno iz njegovega življenjepisa,⁴ posebno nadarjen za študij jezikov, tako da se

Pliberk po delu Matth. Meriana Topographia provinciarum Austriacarum. 1649

je na dunajskem dvoru razen dveh jezikov, ki sta mu bila prirojena, to je nemškega in slovenskega (podčrtal pisec), učil latinščine, italijanščine in češčine. Ta visoki funkcionar na dunajskem cesarskem dvoru je bil tudi najvišji dedni dvorni mojster za Kranjsko in Slovensko marko ter najvišji dedni maršal goriške grofije in se ni sramoval, da se po narodnosti ni čutil le Nemca, temveč tudi Slovenca. Starost je preživljal na pliberškem gradu, kjer je v visoki starosti 84 let dne 14. septembra 1621 umrl in je tam pokopan v grajski kapeli.

Enajsti ljubljanski škof Oton Friderik grof Buchheim, ki je v začetku leta 1641 nastopil to službo, se je napotil dne 1. julija 1641 iz Gornjega grada, da opravi škofijsko vizitacijo svojih štajerskih in koroških župnij. Ker je njegovo potovanje zanimivo, ga bom tu prikazal: 1. julija je v Ljubnem, 2. julija v Solčavi in v Lučah; 3. julija v Rečici, 4. julija v Braslovčah in na Vranskem, 5. julija v Preboldu in v Trbovljah; 8. julija je škof v Mozirju, 9. julija na Sladki gori, 10. julija v Podčetrtku in Sv. Petru pod Svetlimi gorami, 11. julija obišče Podsredo, Kozje in Pilštanj, 12. julija Planino, 19. julija Šoštanj, Stari trg pri Slovenj Gradcu in Slovenj Gradec ter prispe 20. julija popoldne v Pliberk. Tu so ga slovesno sprejeli in so ga med drugimi pozdravili tudi mestni sodnik s člani mestnega sveta, ki so škofa prosili, da bi smeli priti prihodnji dan k njemu v avdienco. Pri avdienci so škofu najprej čestitali za imenovanje, nato pa so ga med drugim prosili, če bi smelo biti ob nedeljah in praznikih bogoslužje v župni cerkvi tudi v nemškem jeziku. Škof jim je odgovoril, da to ni tako težka zadeva, da bi se ji ne moglo ugoditi.⁵ Iz te prošnje sledi, da je bilo do leta 1641 v vsej pliberški župniji, tudi v mestni župni cerkvi, bogoslužje le v slovenskem jeziku. (Dalje na 31. str.)

Kako delujejo na nas ioni?

Mnogi zdravniki in fiziki so potrdili, da imajo ioni – materialni delci z električnim nabojem – Vpliv na žive organizme. Dokazano je, da je za človeka najboljše podnebje, pri katerem vsebuje zrak kar največ tako imenovanih »lahkih« ionov. Ti nastopajo predvsem v gorskih, primorskih in polarnih predelih. Raziskovanja so pokazala, da ioni z različnim znakom naelektrjenosti različno delujejo na človeški organizem. V mnogih primerih kažejo zdravilne vplive negativni ioni.

Pozitivni ioni, ki so pogosti na vrhovih gora, v soteskah in skalovju, povzročajo pri večini ljudi nelagodnost, otožno razpoloženje, glavobol, povišan krvni pritisk in pojave simptomov višinske bolezni.

Pozimi in jeseni ljudje na splošno slabše prenašajo vremenske spremembe in takrat je tudi več infekcijskih bolezni. To si razlagajo strokovnjaki z manjšo ionizacijo zraka v tem času. Pomanjkanje ionov v zraku najteže prenašajo bolniki z bronhialno astmo, hipertonični in tuberkulozni.

Ljudje se torej prijetno počutijo samo takrat, kadar je v zraku ravno prava količina ionov.

Zdravih pa ni

Strokovnjaki ne verjamejo reklamam za cigarete

Na Zahodu so se pojavile reklame, v katerih velike tovarne cigaret propagirajo nove vrste proizvodov. Do kupe žele priti s poudarjanjem, kako bolj zdrave in manj škodljive so, ter pri tem navajajo nizke količine katrana in nikotina. Vse to je le pesek v oči, pravijo strokovnjaki za proučevanje vpliva kajenja na človekov organizem. Tudi take cigarete so zdravju škodljive, morda celo bolj kot navadne.

K takemu mnenju je strokovnjake nagnilo to, da tovarne ljubosumno skrivajo, katere dodatke dajejo v nove vrste cigaret, da bi z njimi popravili izgubo nikotina in katrana. Oboje namreč daje cigaretneemu dimu prav tisto, kar kadilec potrebuje za zadovoljevanje svoje zasvojenosti. Možno je, da novi dodatki pri gorenju sproščajo še bolj nevarne kancerogene snovi.

Torej: v skrbi za zdravje ne nasedajmo reklamam o bolj zdravih cigaretah! Najbolj zdrava cigareta je tista, ki počiva v zavojčku, neprižgana.

THE LANGUAGE AND THE COURTS

A. PAPER DELIVERED AT THE SEMINAR ON THE NATIONAL LANGUAGE POLICY

Vladimir Menart

I don't think that anyone could argue that the use of a tape recorder or a video machine would not make it easier for the innocent to prove their innocence and for the guilty more difficult to escape conviction. And isn't that the actual purpose of the administration of justice?

In the eyes of police any person knowing some English is fluent in English. According to their usual evidence given in court they never have any difficulty interviewing immigrants. Sometimes, to make it more believable, the statements of the accused are rendered in the record of interview in broken English, with "thatsa righta mate" interspersed here and there.

What most of them do not realise is that broken English of speakers of different linguistic origin varies. A person knowing several languages can immediately pick out the inconsistencies. People with a limited knowledge of English namely translate idiomatic phrases word by word, which makes it possible to ascertain the native language of the speaker although all words are in English.

Syntax is also as good an indicator of tampering as a fingerprint. In this respect multilingual people are like blacktrackers who see signs where a white man is the proverbial babe in the woods, or better expressed, in the bush.

The use of tape recorder or video machine is even more relevant for non English speaking people. The record of interview obtained through an interpreter is in English. The words used in a record of interview are the words of the interpreter and not those of the accused. Even the best interpreter makes mistakes. In NAATI conducted examinations no one fails for a single mistake or even several. One single mistake in translating at the police interview, however, or even the use of a single word with a slightly different shade of meaning or a different connotation than in the original language, may prove fatal for the accused. Tape

or video make it possible to check what the accused actually said.

Gaio v. The Queen (104 C.L.R. p. 419) is an authority for the proposition that it is not necessary for an interpreter to be able to give evidence about what was said during the interview. It is enough that the interpreter says under oath that he is competent to translate from English into the subject language and vice versa and that he did faithfully translate at the interview. He may then be cross-examined both as to his competency and as to the correctness of translation. Not all interpreters police use are competent. On occasions they even use as interpreters members of the police force who learned some smattering of the other language as children from their parents. How can then a monolingual cross-examiner or one not specially trained for this purpose successfully challenge an incompetent interpreter is beyond understanding.

The other aspect of the inadequacy of a monolingual lawyer is, as I said earlier, that he is less likely to argue successfully points of law relating to translations and the use of the interpreter.

Strictly speaking a judicial decision is not law. It is an authority for a legal principle. It is said that the law has been there since time immemorial. Judges only apply existing principles to a particular set of facts. Of course, this is a fiction, but it is a valid and necessary fiction. A judge must not decide the case before him according to his idea of justice but according to the principles established by precedent.

It is wrong, although often done, to look for cases with similar facts to reach a similar decision. The principle is contained in the ratio decidendi, i.e. the reasoning by which a decision was arrived at on a particular set of facts. The same reasoning or even a step in reasoning, if relevant, can be applied on a quite different set of facts or even a diffe-

rent category of facts.

Likewise, one cannot just take a sentence from a judgment and say: "This is the law." To give an example: One often hears that there is "no rule that a witness is entitled to an interpreter" and that "the decision whether an interpreter should be used is within the discretion of the judge" as these words were said in *Filios v. Morland* (80 W.N. p. 501) and cited with approval in *Dairy Farmers Co-operative Milk Co. Ltd. v. Aquilina* (109 C.L.R. p. 458).

It is true, the two cases say so, but the words are out of context. Actually, the two cases are authorities for the proposition that a witness is not entitled to an interpreter if the witness's knowledge of English is adequate. It is within the discretion of the judge to decide whether an interpreter is necessary. But the judge's discretion is a judicial discretion and not an arbitrary discretion. The two cases are authorities for the proposition that the primary consideration, especially where the witness is a party, is that what the witness has to say should be put before the court as fully and accurately, and as fairly and effectively, as all the circumstances permit. The judge has no discretion to deny the use of an interpreter if on the material put before him an interpreter is required to get the evidence before the court fully and accurately, fairly and effectively.

Besides, *Gaio v. The Queen* (104 C.L.R. p. 419) is an authority for the proposition enunciated in *Reg. v. Attard* ((1958.) 43 Cr. App. R. p. 90) that statements made in a language the hearer does not understand are not made in his presence. It follows, therefore, that if a person does not understand what is said in court, he is not present in court. It also follows, that a person is entitled to understand everything and not only a part.

As to the further proposition in *Filios v. Morland* that it is preferable, if possible, that a witness gives evidence in English, I wholeheartedly agree with it. I prefer that a witness gives evidence in English as far as he is able and have an interpreter on standby to assist if necessary.

Usually it is assumed that a person either knows English or he does not. This is not so. The vast majority of cases falls in between. It is very seldom that an immigrant does not know any English at all. Almost everyone knows some English. Also the question of interpreting arises not only where one of the parties is not fluent in English. It often happens that only some witness or witnesses is or are not fully conversant in English. I think that the method adopted in *Dairy Farmers v. Aquilina* should be used more often. More often than not a witness, otherwise not fluent in English, knows English expressions relating to his work or everyday life better than he knows the equivalent expressions in his native language.

In spite of much good law contained in it, the decision in *Gaio v. The Queen* is an unfortunate decision. The majority of four judges to one based the decision on an assumption of fact that an interpreter is just like a conduit pipe, a telephone or a mechanical contraption, one language goes in and another comes out. Any bilingual person knows that such an assumption is preposterous. Moreover, it does not appear from the report of the judgement that any factual evidence was given to support the assumption. The four judges apparently took judicial notice of the fact, which course is only permissible when a fact is notorious. The dissenting judge, *McTiernan, J.*, did not think that an interpreter is just a conduit pipe, which shows that the assumed fact was not so notorious that judicial notice could be taken of it.

To support my contention further I quote from the judgment of *Brereton J.* in *Filios v. Morland*: "Moreover, even today it is all too common an experience to hear the interpreter giving the effect instead of giving a literal translation of questions and answers, and of his own accord interpolating questions and eliciting explanations. These matters may operate unfairly either to the advantage or to the disadvantage of the witness involved." *Brereton J.* is referring to a witness in court.

(To be continued)

Bert Pribac
M. Lib. (UNSW)

NINETEENTH CENTURY SLOVENIAN CULTURAL AND READING SOCIETIES

Conclusions

It has been established that the Slovene nation and its language became perfectly formed already in the middle of the last century (Despatalovič, Slodnjak, Koruza). The Slovene had developed by then their national consciousness and their own culture. This culture dominated more or less the whole Slovene territory of the five Austrian provinces where Slovenes lived and each region was represented in the creation of the language, consciousness and culture. On the basis of the Common language the Slovenes also begun demanding the legitimacy of administrative and political power.

The state established schools formalized the role of the Slovenian language in the Slovene inhabited provinces of Austria. The schools were also institutions that provided the revivalistic impetus to the rich Slovenian cultural, social, economic and scientific life and endeavours as displayed in their national maturity in the 2nd half of the 19th century.

The schools and the common language were among the major reasons for a national awareness and revival which manifested itself in the many societies and reading clubs. These were the outlets in which the national revival found ways of expressing itself.

And though panslavistic and other political, religious and nationalistic ideas found also an outlet in the numerous societies and reading rooms, there is no doubt that they served initially and principally for recreation purposes and for the expression of creative artistic and professional attitudes, abilities and creativeness. It was only later in their development that these societies and club rooms became channels for new ideological differentiations occurring in those times throughout the Austrian empire.

It could be maintained that these societies were an expression and not the cause of national awakening among the Slovenes. These societies reinforced but did not create per se the national revival. The societies were the result of cultural, economic and educational processes which started already in the middle of the 18th century and were well consolidated in the late 1860s with the restoration of constitutional liberties. By then, the national consciousness had been already established and nurtured by the structure of state schools, the administrative apparatus and later by the catholic church and the intellectuals.

The societies and clubs were a consciously added structure to the existing institutions of state and church, a new structure which, though not formal in an administrative sense, supplemented the formal institutions, by expressing another aspect of national life, in which more liberal and progressive views on how the nation should live and how it should be run found their communication channels to the masses. In these societies, Slovenian cultural, social, political and scientific leaders were trained for their organizational work. And when the Slovenian national revival was confronted with German or Italian national aspirations whereby two other nations claimed all or part of the territory which the Slovenes inhabited for fourteen centuries and considered to be only theirs by natural rights, these societies and clubs became powerful channels through which the Slovenian claims were formulated, proved and fought for.

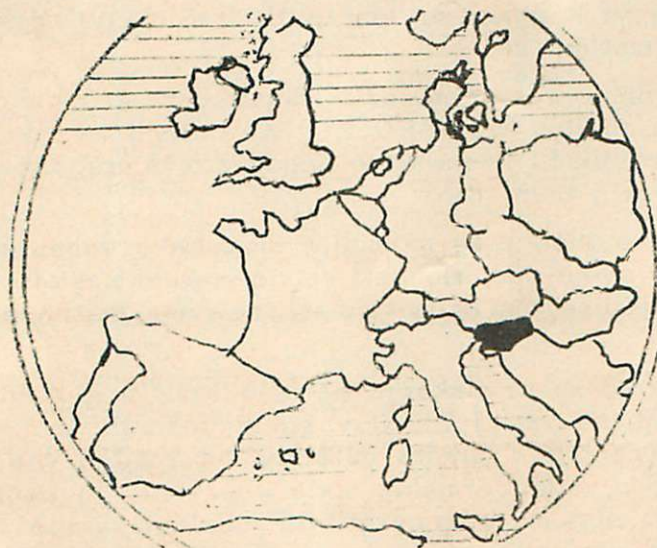
SLOVENSKO DRUŠTVO SYDNEY VLJUDNO VABI SVOJE FINANČNE ČLANE, DA SE UDELEŽIJO LETNEGA OBČNEGA ZBORA, KI BO V NEDELJO 17. OKTOBRA OB TREH POPOLDNE V DVORANI V HORSLEY PARKU.

TISTE, KI SO DVE LETI ALI VEČ REDNI ČLANI, NAPROŠAMO, DA KANDIDIRAJO V ODBOR. KANDIDATNI OBRAZCI IN OSTALI PAPIRJI SO ŽE RAZPOSLANI ČLANOM.

References

1. JEZA, Franc. *Nov pogled na slovensko zgodovino*. In *Meddobje* (Buenos Aires) 14(4), 1874, pp. 275-286.
2. LOKAR, Aleš. *Nekaj misli o razvoju slovenskega naroda*. In *Most* (Trst), No. 3, 1964, pp. 118-119.
3. HOČEVAR, Touissant. *The Economic Determinants in the Development of the Slovene National System*. In *Papers in Slovene Studies*, 1975. Quoted from Slovenian translation in *Most* (Trieste), No. 27, 1976, pp. 16-44.
4. MAL, Josip. *Zgodovina slovenskega naroda - najnovejša doba*. Celje, Dr. sv. Mohorja, 1928.
5. GESTRIN, F. and MELIK, V. *Slovenska zgodovina od konca osemnajstega stoletja do 1918*. Ljubljana, DZS, 1966.
6. ŽEBOT, Ciril. *Slovenija včeraj, danes in jutri*. 2. knjiga. Washington, The Author, 1969.
7. KOZAK, Primož. *Slovenia*. Belgrade, Yugoslav Review Publishers, 1976.
8. KORUZA, Jože. *The Contribution of the Border Regions to the Slovene Literature in its earlier periods*. In *Le Livre Slovène*, 11(3-4), 1973, pp. 105-117.
9. KOPITAR, Jernej (Bartholomäus). *Grammatik der Slavischen Sprache in Krain, Karnten und Steyermark*. Laibach, W. H. Korn, 1808.
10. DESPATALOVIĆ, E. M. *Ljudevit Gaj and the Illyrian movement*. New York, Columbia University Press, 1975.
11. SLODNJAK, Anton. *Prešernovo življenje*. Ljubljana, Mladinska knjiga, 1964.
12. KOVAČIČ, Franc. *Slovenska štajerska in Prekmurje. Zgodovinski opis*. In *Slovenska zemlja*, II. del. Ljubljana, Slovenska Matica, 1926.
13. RUTAR S. *Samosvoje mesto Trst in mejna grofija Istra; prirodnoznanstveni, statistični, kulturni in zgodovinski opis*. 2. snopič. In *Slovenska zemlja*, II. del: Trst in Istra. Ljubljana, Slovenska Matica, 1897.
14. JERI, Janko. *Slovenes in Italy and Austria; their present national position and a brief historic perspective...* In *Livre Slovène*, 11 (3-4), 1973, pp. 90.
15. KOMELJ, Božo. *Sto let knjižničarstva v Novem mestu*. In *Knjižnica*, vol. 9, pp. 11-25.

The end

Slovenia in Europe-1980

VRHUNSKA MEDICINA V JUGOSLAVIJI

LJUBLJANA - Akademik Franc Novak pravi: "Mirno lahko rečemo, da je našo ginekološko kliniko obiskalo več kot 500 vrhunskih ginekologov kirurgov iz najbolj znanih svetovnih zdravstvenih ustanov."

Akademika Novaka so vabili na predavanja po vsem svetu. Znanstveniki so želeli, da jim tudi v operacijskih dvoranaх pokaže svoja odkritja.

Tako je prof. Novak operiral v najbolj znanih medicinskih središčih po vsem svetu, od Moskve pa do Los Angelesa in Buenos Airesa. S svojimi predavanji je akademik Novak donesl slavo slovenske in jugoslovanske medicine po vsem svetu. Posebno v povojnih letih to ni imelo samo medicinskega, ampak tudi politični pomen.

(Nedeljski dnevnik, 1. 8.)

POMURSKA TERMALNA KOPALIŠČA, ZDRAVILIŠČA

BANOVCI - Nedaleč od Ljutomera in Radenc, pri zgodovinsko pomembnem trgu Veržej, je termalno kopališče Banovci. Iskanje nafte je botrovalo najdbi termalne vode - natrijeve hiperterme - ki blagodejno vpliva na splošno počutje ljudi. Poleg tega je zdravilna za vrsto bolezni lokomotorne sistema, degenerativnih obolenj sklepov, vegetativne nerveze, poškodb, revmatizma in postoperativnih posegov.

Ker je termalno kopališče predvsem rekreacijskega značaja, je zelo primerno za dopustnikovanje, saj voda, ki je zdravilna za omenjene bolezni, ne škoduje srčnim bolnikom in bolnikom s težavami ožilja.

PETIŠOVCI - Nedaleč od Lendave v Petišovcih stoji v čudoviti okolici termalno kopališče Terme. Tudi tukaj je ob iskanju nafte bruhnila na dan topla voda, za katero je značilna zdravilnost. Tukaj bodo našli svoj mir predvsem revmatični bolniki, zelena okolica pa nedvomno daje prijetno zavetje tudi ostalim obiskovalcem Term.

Po dogovoru z zdravstvenim domom v Lendavi se gosti lahko dnevno udeležijo tudi fizioterapevtskih vaj. Preusmeritev kopališča po odprtju pokritega bazena bo ostala še naprej sezonskega značaja z razširitvijo kamp prostora do 80 enot.

RADENCI - Letos mineva točno 100 let, odkar so v Radence na zdravljenje prispeli prvi bolniki. V teh letih so Radenci postali svetovno znano zdravilišče za zdravljenje bolezni srca in ožilja, vnetij urinskih poti, ledvičnih kamnov, nevrovegetativnih motenj in motenj v prebavi. Radenci so se razvili v moderno zdravstveno rehabilitacijsko ustanovo in turistični center.

Za diagnostične potrebe zdraviliško rehabilitacijske dejavnosti so na voljo najsodobnejše opremljeni laboratoriji za analizo krvi, EKG, Rtg, laboratorij za cikloergometrijo, 8-kanalna telemetrija itd. V zdravilišču je na voljo okrog sto postelj za potrebe posegov v primerih akutnih poslabšanj bolnikov.

MORAVSKE TOPLICE - Moravske toplice so najmlajše slovensko naravno zdravilišče. Zaradi svoje specifičnosti se ne morejo nasloniti izključno na izkušnje v razvoju drugih zdravilišč, ampak morajo iskati svojo lastno pot za nadaljnji razvoj in obstoj.

Zdravilišče je nastalo leta 1960, ko so pri iskanju nafte odkrili v globini 1400 m termalno vodo. Temperatura vode je na vrtini 72° C, v štirih bazenih (največji s prostornino 900 m) pa od 36 do 38 stopinj C. V bližini bazenov s termalno vodo se nahaja tudi rekreacijski bazen z navadno vodo. Termalna voda v bazenih in kopelih, je primerena za zdravljenje lokomotorne sistema, degenerativnih obolenj sklepov, vegetativne nevroze, motenj metabolizma in nekaterih kožnih in ginekoloških bolezni.

(Vestnik, 15. julija)

NEPRETRGANA ZVEZA Z DOMOVINO

BEOGRAD - V evropskih deželah je zaposlenih mnogo naših ljudi in ocenjujejo, da je okrog 250.000 naših otrok in mladine do 18 let zunaj naših meja. Kako je zanje poskrbljeno? Skrb za šolanje je zdaj v pristojnosti republik in pokrajin in zanje se letno odvaja (za dopolnilni pouk) okrog 25 milijard (starih) deviznih dinarjev. V glavnem gre do sredstva za plačevanje učiteljev v Franciji, Belgiji, Veliki Britaniji, Luksemburgu, Švici in v nekaterih pokrajinah Zvezne republike Nemčije, dalje za participacijo osebnih dohodkov v Avstriji, pa tudi za učbenike (predvsem "Moja domovina").

Mednarodne oblasti so zainteresirane, da se izboljša pouk otrok naših ljudi in migrantov sploh. Vendar ne povsod. Nekateri bi najraje, da se otroci dobesedno vključijo v njihovo družbo. Največje težave so s predšolskimi otroki, ki obiskujejo vrtce v tujih jezikih. Častna izjema je Švedska. Posamezni poizkusi pa so tudi že v Avstriji.

(*Borba*, 3. avgusta)

DOMOVINE NE POZABIJO

MARIBOR - Slovenec nikoli ne pozabi domovine, pa naj živi še tako daleč od nje in ne vem koliko časa. Dokaz za to so tudi srečanja slovenskih društev Zahodne Evrope v Mariboru. Od prvega takšnega srečanja, ki je bilo pred desetimi leti v francoskem mestu Aumetzu, pa do letos, ko so se prvič srečali naši rojaki na takem srečanju v domovini, so se te korenine še okrepile.

V Zahodni Evropi sedaj deluje več kot 50 slovenskih društev in njihovo delo je vez med našimi ljudmi v tujini in domovini. Še vedno jih je na tujem okoli 70.000, kar za mali slovenski narod ni ravno majhna številka.

Rojaki so se predstavili s folklornimi plesi, pesmijo, igralsko recitacijskimi skupinami, skratka z vsem s čimer se ukvarjajo daleč od domovine. Nastopilo je kar 18 društev z okoli 300 nastopajočimi. Šele sedaj so Mariborčani videli, kako pestro je delo njihovih rojakov na tujem in kako so še vedno povezani z domovino. Letos so prvič sodelovala tudi društva iz Švedske.

(*Večer*, 26. julija)

GRADNJA "OSIMSKE CESTE"

NOVA GORICA - V Goriških brdih, najzahodnejšem predelu naše domovine, živi nekaj več kot 5.700 prebivalcev. Ti so z občinskim središčem Novo Gorico povezani s slabo cesto. Skoraj 27 km dolga pot pa se bo Bricem predvidoma leta 1984 skrajšala na vsega devet kilometrov. Takrat naj bi bila po sedanjih načrtih zgrajena cesta iz Solkana preko Sabotina, ki so ji nadeli ime "osimska cesta".

Za gradnjo ceste, 1600 m je bo potekalo po izredno strmem italijanskem delu Sabotina, so se dogovorili z osimskimi sporazumi. Jugoslovansko-italijanska komisija je tudi določila traso in leta 1980 so na obeh straneh meje začeli z deli. Cesta bo potekala od Solkana, nato pa preko 240 m dolgega mostu na desni breg Soče. Po italijanskem ozemlju bo cesta vkopana, mejo pa bo prestopila blizu vasi Štmaver. Na naše ozemlje bo spet prišla v bližini vasi Podsabotin. Skupna dolžina ceste preko Sabotina bo blizu 5 kilometrov.

(*Primorski dnevnik*, 28. 7.)

ALI PLIN NAPOVEDUJE NAFTO?

VIROVITICA - Goreča baklja nad vrtalnim stolpom "Orešec 2" je bila opozorilni znak, da so pri vrtnanju naleteli na močan sloj zemeljskega plina in sicer v globini 4.070 m. Z vsemi močmi so zaustavili prodiranje plina - upajo pa, da bodo pri nadaljnjem vrtnanju morda našli tudi nafto, ki bi bila zelo potrebna.

(*Vjesnik*, 3. avgusta)

NOVICE IZ DOMOVINE

SLOVESNOST V SPOMIN NA NIKOLA TESLA

NIAGARA FALLS - Ob 126-letnici rojstva Nikole Tesle je bila v kraju Niagara Falls slovesnost, posvečena temu velikanu svetovne in jugoslovanske znanosti. V navzočnosti članov in vodstva Ameriško-kanadskega združenja "Nikola Tesla", mlajših znanstvenih delavcev, študentov in dijakov so položili venec na grob Nikole Tesle.

Na slovesnosti so podelili nagrade dijaku, študentu in mlajšim znanstvenikom, ki nadaljujejo Teslovo delo. Eden najmlajših med nagrajenci, Jugoslovčan Milan Nikolić, rojen v Ameriki, je dobil nagrado 500 dolarjev za uspešna začetna dela, zasnovana na Teslovi znanstveni ustvarjalnosti, nekaj mladih Američanov pa je bilo nagrajenih s knjigo "Tesla - človek zunaj časa".
(*Borba*, 28. julija)

PERU JE NOVO OSVOJENO TRŽIŠČE

KRUŠEVAC - Kruševačka kemična industrija "Župa" načrtuje letos povečati izvoz za 84%. V prvem polletju so plan dosegli skoraj v celoti. "Župa" se uspešno uveljavlja na tujih tržiščih, pravkar so začeli trgovska pogajanja s Perujem.

Pravočasno so se namreč preusmerili v proizvodnjo, ki je izredno potrebna in redka. Pridobivajo kalijev hidroksid in kalijev karbonat - in sicer kot edina tovarna v Jugoslaviji in ena od redkih na svetu. Tuje surovine jim niso potrebne in tako niso odvisni od uvoza. Kruševačka "Župa" je največji evropski proizvajalec kemikalij za rudarstvo. Od skupne proizvodnje izvozi 75%.
(*Privredni pregled*, 3. 8.)

NOVA NAHAJALIŠČA V KRATOVU

KRATOVO - Tukajšnji rudarskoindustrijski kombinat "Sileks" se že dolga leta posveča intenzivnemu razvoju rudarstva, predvsem odkrivanju novih nahajališč. Iz lastnih skladov prispevajo vsako leto 5 do 6 milijonov dinarjev. Med pomembnimi ležišči, ki jih je odkrila geološka ekipa "Sileksa" in geološkega zavoda iz Skopja, je Plavica-Zlatica prav na meji med občinama Kratovo in Pribištip. Tu so odkrili ogromne rezerve bakrove rude s primesmi srebra in zlata. Raziskave se nadaljujejo, ker so blizu vasi Štalkovica odkrili velika nahajališča belega kremenca. Postavili so drobilnik, tako da lahko uporabljajo tudi najdrobnejše odpadke rude.
(*Nova Makedonija*, 6. 8.)

NAJVEČ V ZGODOVINI

TITOVO VELENJE - Rudarji iz Titovega Velenja so v prvih šestih mesecih letos izkopali 2,6 milijona ton lignita in s tem ustvarili največjo polletno proizvodnjo v celotni 107 letni zgodovini rudnika. Nakopali so za 5,36% premoga več, kot so načrtovali. V obdobju od januarja do junija so izkopali 120 tisoč ton, oz. 4,84% več lignita kot v istem obdobju lani. Letos naj bi predvidoma nakopali 4,7 milijona ton lignita, vendar so zaradi velikih potreb po premogu sprejeli odločitev, da bodo v drugem polletju delali dvanajst delovnih dni več in da bodo izkopali dodatnih 200.000 ton lignita.
(*Večer*, 26. julija)

NA SVETOVNI RAVNI

KRANJ - Na področju laserske tehnike je Jugoslavija v vrhu najpreciznejših proizvajalcev. Resnica je, da se mnogo laserske tehnike uporablja prav v vojaške namene (predvsem natančni daljinomeri) vendar se bo vse bolj uporabljala tudi v drugih panogah. Daljinomeri, ki jih izdelujejo v "Iskri" - "Center za elektrooptiko" ne zaostajajo za tistimi, ki jih izdelujejo najbolj znane svetovne firme. Tako so se na razpis ene tujih armad za daljinomere javili tudi delavci "Iskre - CEO" in - zmagali.

Poleg daljinomerov izdeluje "Iskra" še detektorje, komunikatorje in podobno.

(*Borba*, 4. avgusta)

Ko je leta 1650 tedanji pliberški vikar zbolel in prosil za upokožitev, so prosili za župnijo Pliberk trije kompetenti, in sicer Jurij Stergar, kaplan v Slovenj Gradcu, Tomaž Banko, bivši kaplan v Pliberku in tedanji vikar v Črni, ter celjski kaplan Prešeren. Takratni nadžupnik v Braslovčah Filip Terpin, poznejši dolgoletni generalni vikar ljubljanske škofije, je bil od škofijskega ordinariata pozvan, da da k tem prošnjam svoje mnenje, Terpin priporoča v svojem odgovoru na škofijski ordinariat za župnijo Pliberk Jurija Stergarja in piše med drugim tole: „*Eo quod Slavigræcii in germanica et slavonica lingua exercitatus est, quid etiam Pleyburgensis parochia requirit...*“, kar se pravi, da se je kaplan Stergar v Slovenj Gradcu izuril v nemškem in slovenskem jeziku, kar se zahteva tudi za pliberško župnijo.⁶ Vikar Stergar, ki je bil doma iz Kranja, je to mesto res dobil in je bil 40 let vikar župnije Pliberk.

Leta 1680 je razsajala po vsej Koroški huda kuga, ki je prizadela tudi mesto Pliberk in okolico. Mesto samo je bilo pod karanteno, to se pravi, da prebivalci niso smeli zapustiti mesta, pa tudi v mesto niso smeli prihajati ljudje brez dovoljenja. 15. septembra 1680 je poslal koroški deželni glavar pliberškemu vikarju Juriju Stergarju pismo, v katerem ga dolži, da dovoljuje obema mestnima kaplanoma hoditi zunaj mesta podeljevati zakramente na kugi obolelim osebam v Mežico, Šent Danijel in Libuče. O tem je bil obveščen tudi škofijski ordinariat v Ljubljani in je škof zaradi tega suspendiral Jurija Stergarja kot vikarja v Pliberku. V zvezi s to odstavitvijo pa je prevzel krivdo v zadevi odrejanja cerkvenih opravil v okuženih krajih župnije Pliberk na sebe tedanji zastopnik ljubljanske škofije v Celovcu Wolfgang Jacobus Wöllacher, razen tega pa sta sodnik in mestni svet mesta Pliberk v pismu z dne 11. julija 1681 prosila škofa, naj pusti vikarja Stergarja, ki že več kot 30 let uspešno upravlja župnijo, na svojem mestu. Škof je tej prošnji ugodil; tako je ostal Jurij Stergar pliberški vikar do svoje smrti v začetku leta 1691.⁷

35 let pozneje, leta 1715, je zopet razsajala po Koroški kuga, ki je terjala takrat še več človeških žrtev. V letnem poročilu pliberškega župnega urada na škofijski ordinariat o gibanju prebivalstva navaja vikar za leto 1715 za vso župnijo 3.800 prebivalcev, umrlo pa je to leto 394 oseb, od tega 61 ljudi naravne smrti, za kugo pa 333 oseb, in sicer na deželi 97, v mestu samem pa 236. Ker je v mestu Pliberku živelo le 500 do 600 ljudi, je odstotek mortalitete zaradi kuge umrlih oseb zelo visok.⁸

(Se nadaljuje)

Pomoč sladkornim

Priročna naprava za merjenje sladkorja v krvi

Nekateri sladkorni bolniki morajo neprenehoma nadzorovati stopnjo sladkorja v krvi, da pravi čas vzamejo potrebno količino insulina ali ustrezno spremene prehrano. Do zdaj so sladkor v krvi merili v laboratorijih, z novo napravo, ki jo je izdelala neka zahodna družba, pa je mogoče določiti stopnjo sladkorja v krvi tako rekoč na ulici.

Naprava je zasnovana tako, da odčita sladkor v krvi v nekaj sekundah. Potrebno je le kaniti kapljico krvi na ploščico, le-to pa vstaviti v napravo. Digitalno kazalo takoj pokaže, koliko je sladkorja. V primerjavi s podobnimi napravami, ki jih uporabljajo v bolnišničnih laboratorijih, je novi odčitalec zelo majhen, napajajo ga baterije in mogoče ga je brez težav vzeti s seboj, saj je velik kot žepna knjiga.

Prototip je bil v uporabi že pred letom dni, danes pa so se pojavili na tržišču že serijsko izdelani ročni odčitanci.

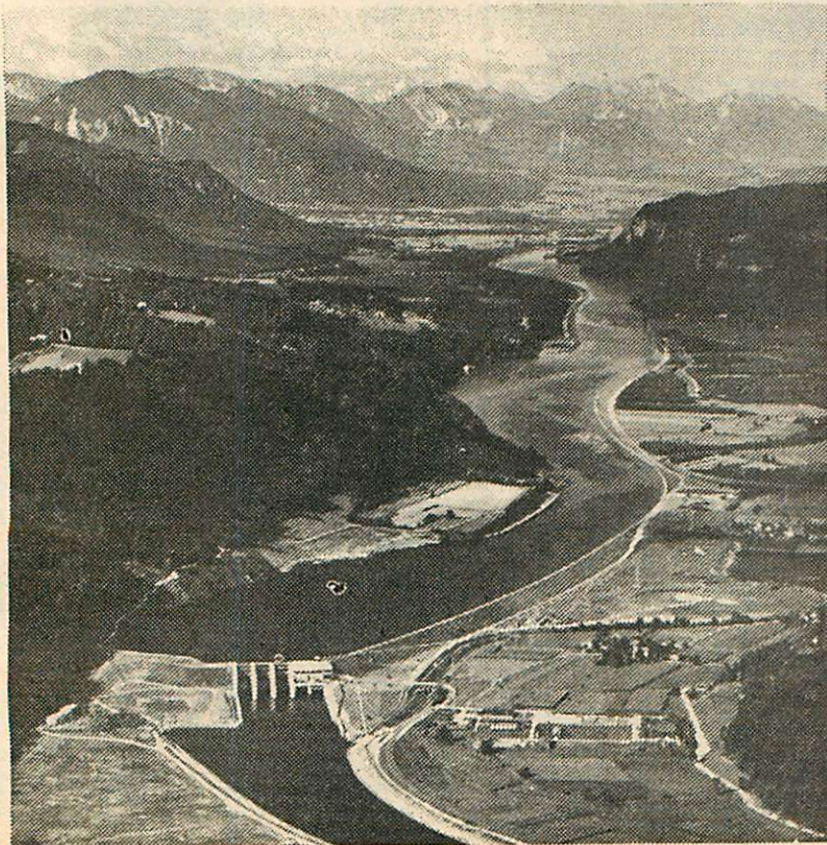
Sonce in veter

Energetski hibrid za stanovanjske hiše – Poceni?

Odkar se v svetu zavedajo kritičnega položaja v oskrbi z energijo, je zraslo že nekaj energetskih obratov, ki izkoriščajo za pridobivanje energije sonce in veter. Nedolgo tega pa je družba Solwin Industries izdelala tudi prvi energetski „hibrid“, kot pravijo napravi, ki lahko izrablja sončno energijo in veter za pridobivanje elektrike in za ogrevanje.

Naprava ima pokončno vetrnico, ki ob že lažjem vetru poganja generator za proizvajanje električne energije, hkrati pa ima napravo sferični zbiralnik, ki osredišči sončne žarke za ogrevanje plina. Ogreti plin teče po ceveh in ogreva vodo, lahko pa poganja tudi turbino in preko nje električni generator.

Naprava je po svoji zasnovi zelo domiselna in uporabna. Kot obljublajo načrtovalci, jo bo mogoče kupiti že prihodnje leto v manjši izvedbi, primerni za stanovanjske hiše, medtem ko večje naprave, primerne za velike stavbe, še ne bodo kmalu na tržišču. Cena niti ni tako visoka: 300.000 dinarjev.

Gradnja dravskih elektrarn je spremenila podobo naše dežele

Humor

»Otroci, morda veste, kaj je to kavalir?«

Janezek: »Jaz vem. To je, če gre moja mama v Trst in kupi kavo za lire...«

Sosed čez ograjo sosedu: »Kaj pa delate?«

Soseda: »Strašilo, da mi ne bodo vrane pojedle solate.«

Sosed: »To pa res ni potrebno, saj ste ves dan v vrtu...«

»Po čem sklepate, da je bil obtoženec pijan?«

– Ker je skoraj pol ure klel v telefonski govornici, češ da dvigalo ne dela... –

»Janez, pa menda ja ne pljuješ v vazo na mizi?«

»Se ne, sem pa vsakokrat bližje...«

»A veš, da je Majda vzela Petru digitalno uro, ki

mu jo je kupila za rojstni dan?«

»Zakaj pa?«

»Ko ga je zadnjič vprašala, koliko je ura, je pogledal in odgovoril: 17 deljeno s 23.«

Mladenka, ki se je poročila z milijonarjem, reče prijateljici: »Mislim, da

sem se poročila iz ljubezni. Veš, denar ljubim bolj kot karkoli na svetu...«

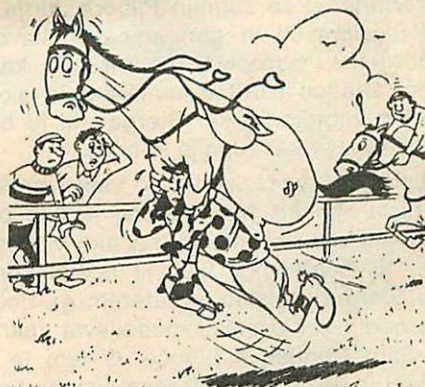
»Žena, na srajci imam samo še en gumb. To je svinjsko...«

Žena: »Res je, takoj odtrgaj še tega!«

Roparski napad v banki. Trije moški s pištolami ukažejo:

»Ležite na tla! Takoj in brez besed!«

Ko vsi uslužbenci ležijo na tleh, šepne direktor tajnici: »Leži spodobno! To je roparski napad, ne pa poslovni izlet!«

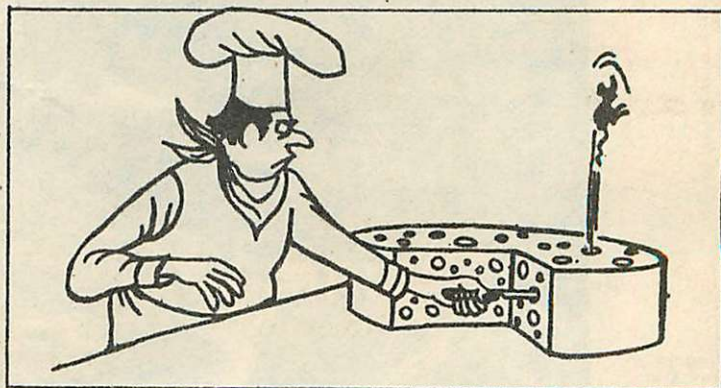
– Joj, ti tepci so dali poživilo džokeju namesto konju!

– Nimam pojma, kdo je: ko smo kupili grad, je bil že tukaj.

NAT

B R E Z B E S E D

BOLOGNA SMALLGOODS

TEL. 728 1717

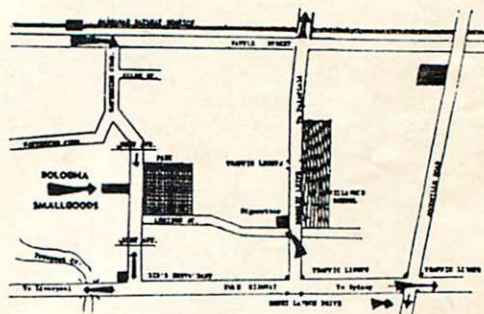
7 QUEST AVE.
CARRAMAR, 2163

ZA

SVEŽE MESO, SALAME,
KVALITETNO SUHO MESO IN MESNE
IZDELKE SE OBRNITE NA NAS!

HITRA IN BREZPLAČNA DOSTAVA

J. & A. ŠKRABAN, Prop.

Quality Concreting and Excavating

FOUNDATIONS, DRIVES, GENERAL
CONCRETING AND LAND CLEANING

DOONSIDE Paving & Building Pty. Ltd.

OF 23 LUCRETIA ROAD TOONGABBIE

— LICENCED BUILDER —

ZA VSA CEMENTNA IN IZKOPNA DELA.
SE OBRNITE NA VAŠEGA ROJAKA,

Za usluge pokličite
TONIJA ČOLNARIČ

PHONE: 625 4851
A.H. 636 9151

HORSLEY PARK TAVERN

CNR. HORSLEY DRIVE & HORSLEY ROAD (OFF WALLGROVE ROAD)

(Z Wallgrove Road zavijete pri Shell črpalki in šoli proti Horsley Parku trgovinam in še malo naprej)

Tel. 6202043

Odperti smo med 10. dopoldne in 11. uro zvečer od ponedeljka do sobote, ob nedeljah med 12. opoldne in 10. uro zvečer. Vsako soboto s pričetkom ob 7. zvečer imamo nastopajoče razne glasbene umetnike. Raznovrstna in odlična hrana, vse vrste pijač. Juke-box, biljardne mize, darts, pin ball machines, ob nedeljah barbecue na prostem.

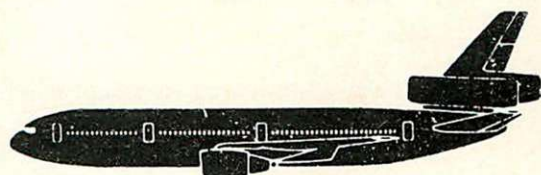
Obiščite nas in se prepričajte o naši kvaliteti in uslužnosti.

Naš hotel je hotel najnovejše vrste, ki ga je lastnik sam gradil cela tri leta.

Se priporoča Zdravko Lubec z družino.

In prispe vsako sredo in nedeljo
ob 07.10 v MELBOURNE
ob 09.30 v SYDNEY

**SLOVENIJA
JE SEDAJ
NAJBЛИŽJA**

**PRI NAKUPU VOZOVNIC.
NAJHITREJŠE, NAJPRIJETNEJŠE
UŽIVAJTE V KOMFORTU AVIONA S ŠIRO-
KIM TRUPOM
ZA VSE INFORMACIJE SE OBRNITE NA
VAŠO POTOVALNO AGENCIJO
ALI NA**

**DVAKRAT NA TEDEN JAT-ov DC-10-30
NA LINIJI V AVSTRALIJO !**

Cena povratnih kart do Ljubljane

odvisi od časa kdaj odpotujete in se vrnete.

Avion JAT-a odhaja vsako sredo in
nedeljo ob 12.10 iz SYDNEY-a
ob 14.30 iz MELBOURNE-a

Prihod v LJUBLJANO v ponedeljek in vsak četrtek
ob 09.40 uri.

Povratek iz LJUBLJANE vsak ponedeljek in petek
ob 19.40 uri.

SYDNEY: 126 PHILLIP STREET SYDNEY 2000,
TEL. 221-2899, 221-2199
MELBOURNE: 124 EXHIBITION STR. MELBOURNE
3000, TEL. 63-6017, 63-6191
PERTH: 111 ST. GEORGES TERRACCE 6000 PERTH
TEL 322-2932, 322-2032

